

સમગ્ર શિક્ષા અંતર્ગત

કરીએ દોસ્તી ગણિતની

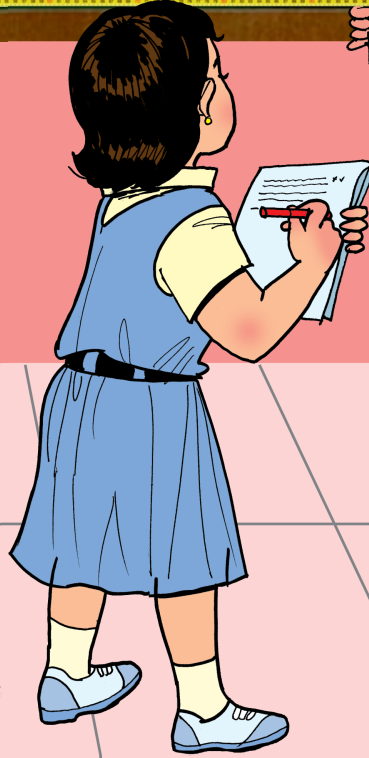
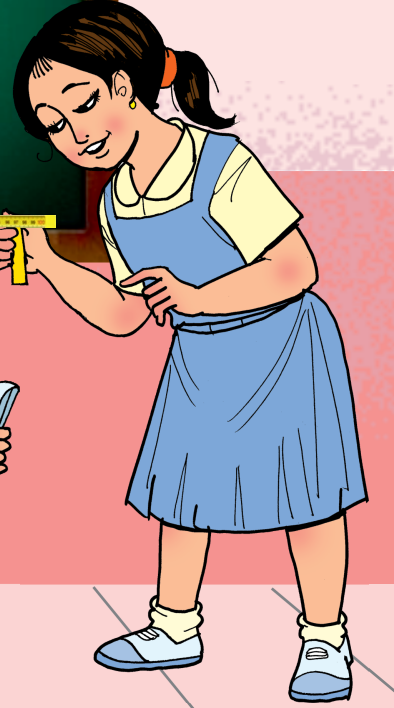
કાર્યપુસ્તિકા

ધોરણ : ત્રીજું

દિનદર્શિકા

	જાન્યુઆરી ૨૦૨૨	માસદર-પૅપ		
રવિવાર	૩૦	૨	૯	૧૬ ૨૩
સોમવાર	૩૧	૩	૧૦	૧૭ ૨૪
મંગળવાર		૪	૧૧	૧૮ ૨૫
બુધવાર		૫	૧૨	૧૯ ૨૬
ગુરુવાર		૬	૧૩	૨૦ ૨૭
શુક્રવાર		૭	૧૪	૨૧ ૨૮
શનિવાર	૧	૮	૧૫	૨૨ ૨૯

રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.

‘કરીએ દોસ્તી ગણિતની’ : કાર્યપુસ્તિકા : ધોરણ ત્રીજું

- પ્રવર્તક : શાલેય શિક્ષણ વિભાગ, મહારાષ્ટ્ર શાસન
- પ્રકાશક : રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- પ્રેરણા : મા.વંદના કૃષ્ણા (ભા.પ્ર.સે.)
અપર મુખ્ય સચિવ, શાલેય શિક્ષણ અને ક્રીડા વિભાગ, મંત્રાલય, મુંબઈ.
- માર્ગદર્શન : મા.વિશાલ સોલંકી (ભા.પ્ર.સે.)
આયુક્ત (શિક્ષણ), મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, પુણે.
: મા. રાહુલ દ્વિવેદી (ભા.પ્ર.સે.)
રાજ્ય પ્રકલ્પ સંચાલક, મહારાષ્ટ્ર પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ, મુંબઈ.
- સંપાદક : મા.એમ.દેવેન્દ્રસિંહ (ભા.પ્ર.સે.)
સંચાલક, રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- સહસંપાદક : મા. રમાકાંત કાઠમોરે
સહસંચાલક, રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- કાર્યકારી સંપાદક : મા. વિકાસ ગરડ
પ્રાચાર્ય, (સમન્વય વિભાગ), રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
રત્નપ્રભા ભાલેરાવ
વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા, ગણિત વિભાગ,
રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
વૃષાલી ગાયકવાડ
અધિવ્યાખ્યાતા, ગણિત વિભાગ, રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- સંપાદન સહાય : વૈશાલી ગાઢવે
વિષય સહાયક, ગણિત વિભાગ,
રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
ભક્તિ જોશી
વિષય સહાયક, ગણિતવિભાગ,
રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.
- ગુજરાતી અનુવાદ : વર્ષા શાહ, કોમલ પટેલ
- પ્રથમ આવૃત્તિ : માર્ચ ૨૦૨૨
- અર્થ સહાય : શિક્ષા, મહારાષ્ટ્ર પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ, મુંબઈ.
- મુદ્રક : રૂના ગ્રાફિક્સ, પુણે.
- © સર્વ હક્ક પ્રકાશનના સ્વાધીન .

સમગ્ર શિક્ષા અંતર્ગત

કરીએ દોસ્તી ગણિતની

કાર્યપુસ્તિકા

ધોરણ : ત્રીજું

નામ : _____

શાળા : _____

ધોરણ : _____ વર્ગ : _____

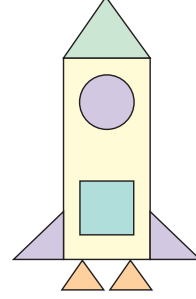
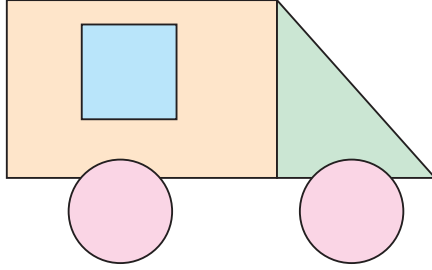
રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને પ્રશિક્ષણ પરિષદ, મહારાષ્ટ્ર, પુણે.

અનુક્રમણિકા

અ.ક.	ઘટક	પૃ.ક.
૧.	ભૌમિતિક આકૃતિઓની ઓળખ	૧
૨.	સંખ્યા સાથે દોસ્તી	૪
૩.	ચાલો સરવાળા કરીએ	૧૪
૪.	ચાલો બાદબાકી કરીએ	૧૯
૫.	ગુણાકારની સમજ	૨૩
૬.	સિક્કા અને નોટોનો ઉપયોગ કરીએ	૩૧
૭.	માપનને સમજીએ	૩૩
૮.	આકૃતિબંધ તૈયાર કરીએ	૪૦
૯.	સંમિતી શોધીએ	૪૫
૧૦.	સરવાળા કરીએ	૪૮
૧૧.	બાદબાકી કરીએ	૫૫
૧૨.	ગુણાકાર કરીએ	૬૩
૧૩.	ભાગાકાર કરીએ	૬૮
૧૪.	સમયમાપન શીખીએ	૭૬
૧૫.	દિનદર્શિકાનો ઉપયોગ કરીએ	૭૮
૧૬.	અપૂર્ણાંક સાથે દોસ્તી	૮૦
૧૭.	માહિતીનું વ્યવસ્થાપન કરીએ	૮૭

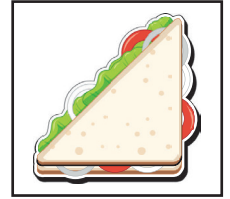
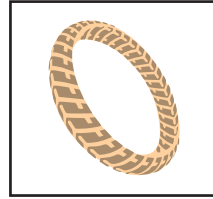
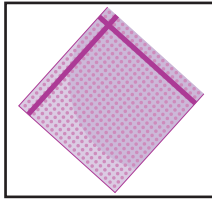
૧. ભૌમિતિક આકૃતિઓની ઓળખ

- ચિત્રમાં દેખાતા ભૌમિતિક આકાર શોધ, આકાર દોર અને તેના નામ લખ.

આકાર				
આકારનું નામ				

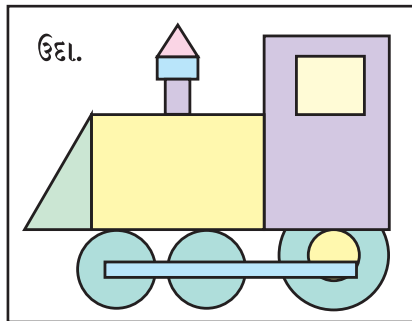
- વસ્તુનો આકાર ઓળખીને તેનું નામ નીચેના ચોકઠામાં લખ.

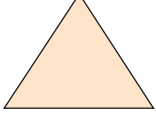
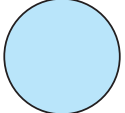

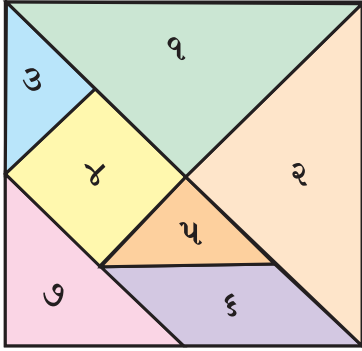

- ગોટી પેપરના વિવિધ આકાર કાપીને ડિઝાઈન / કૉલાજ તૈયાર કર.

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

આકૃતિ	આકૃતિનું નામ	બાજુની સંખ્યા	ખૂણાની સંખ્યા	આના જેવા જ આકારની વસ્તુનું નામ
				
				
				
				

○ આપેલો ટેનગ્રેમ જો અને તેના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ બાજુના ચોકઠામાં લખ.

૧) એક નંબરના ભાગને કેટલા ખૂણા છે?

૨) ચાર નંબરના ભાગનું નામ શું છે ?

૩) કયા બે ભાગ ભેગા કરતા મોટો ત્રિકોણ તૈયાર થશે ?

૪) ટેનગ્રેમમાં કુલ કેટલા ત્રિકોણ છે ?

૫) ટેનગ્રેમમાં કેટલા ચોરસ છે ?

મગજ ચલાવ.

૧) હું છું રૂમાલ જેવો, મને ચાર ખૂણા, ચાર બાજુ છે. બોલો જોઈએ હું કોણ ?

.....

૨) હું દેખાઉં છું ઘજા જેવો, હું ત્રણ બાજુ અને ત્રણ ખૂણાથી બનું છું. ઓળખો મને હું કોણ ?

.....

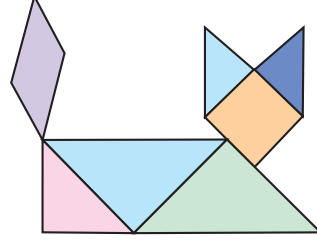
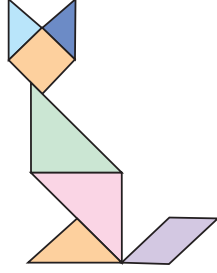
૩) હું દેખાઉં છું મોબાઇલ જેવો મને ચાર બાજુ, ચાર ખૂણા છે, પણ મારી એક વિશેષતા છે, મારી સામસામેની બાજુ સરખી છે. ઓળખો હું કોણ ?

.....

૪) ધાર છે પણ ખૂણા નથી, બંગડી જેવો દેખાઉં છું, ઓળખો મને ?

.....

- નીચેના ચિત્રોપ્રમાણે ટેનગ્રેમનો ઉપયોગ કરીને માછલી અને રોકેટ તૈયાર કર.
(શિક્ષકે આકાર કાપીને આપવા.)

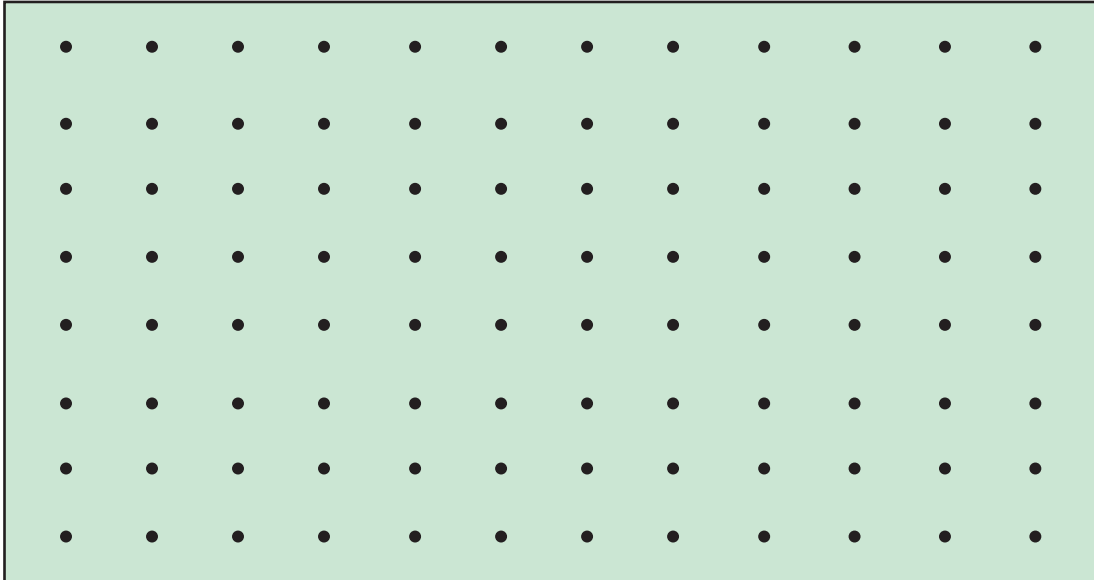

માછલી

રોકેટ

- ટપકાંવાળા કાગળ પર ચોરસ, ચતુષ્કોણ, વર્તુળ, સીધી રેખા અને વકરેખા દોરીને ડિઝાઇન તૈયાર કર.

૨. સંખ્યા સાથે દોસ્તી

○ યોગ્ય બ્લોકો બ્લોક.

સંખ્યા (શબ્દમાં)	સંખ્યા પ્રતિક રૂપમાં	સંખ્યા (અંકમાં)
ચોપન		૪૬
ત્રેસઠ		૭૦
સિતેર		૫૪
છેતાલીસ		૬૩

○ ૩, ૫, ૨ અને ૭ અંકોથી બે અંકી સંખ્યા તૈયાર કર.

૧) ૭૫ કરતાં નાની	૧)	૨) .....
૨) ૭ દશક કરતાં મોટી	૧)	૨) .....
૩) ૨૦ થી ૭૦ના વચ્ચેની	૧)	૨) .....
૪) ૪ દશક કરતાં નાની	૧)	૨) .....

○ આપેલી સંખ્યામાંના એકમોના સરવાળા તૈયાર કરતાં દશક તૈયાર થાય છે કે તે લખો.

૧)	૪૩, ૨૮	૩ એકમ + ૮ એકમ = ૧૧ એકમ	દશક થાય.
૨)	૬૫, ૩૨	૫ એકમ + ૨ એકમ = ૭ એકમ	દશક થતો નથી.
૩)	૪૩, ૮૫		
૪)	૬૨, ૧૯		
૫)	૮૮, ૫૪		
૬)	૪૬, ૨૭		

○ શતકના બટવા ગણ અને લખ. = ૧ શતક

પ્રતિક	શબ્દમાં	
	એક શતક	સો (એકસો)
	.....	ત્રણસો
	આઠ શતક	.....
	.....	સાતસો
	.....	.....

 + =

૧ દશક = ૧૦ એકમ
 ૧ શતક = ૧૦ દશક = ૧૦૦ એકમ
 ૧ હજાર = ૧૦ શતક = ૧૦૦ દશક = ૧૦૦૦ એકમ

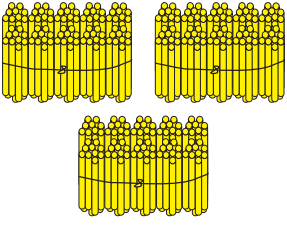
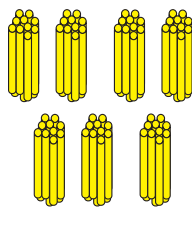
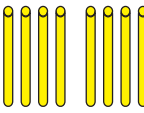
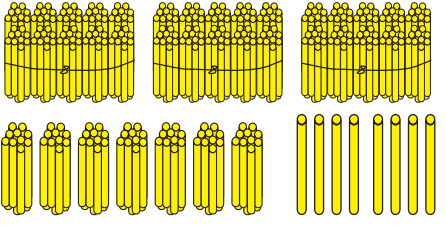
○ જોડકાં જોડ.

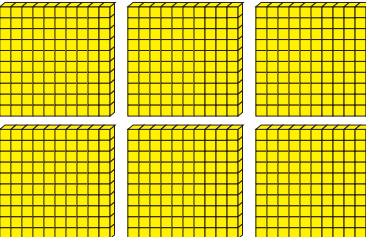
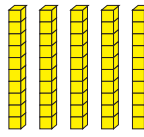

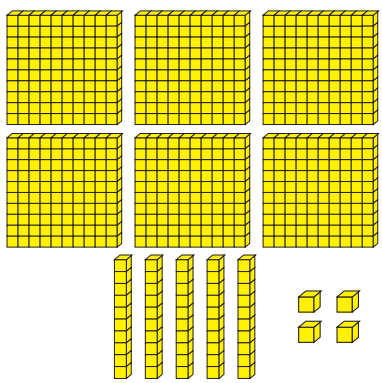
૧૦ દશક
૧૦ શતક
૧૦ એકમ
૧૦૦૦ એકમ

૧ હજાર
૧૦૦ દશક
૧ શતક
૧ દશક

○ પ્રતિકો ઉપરથી સંખ્યા લખ.

શતક	દશક	એકમ	સંખ્યા
			
૩	૭	૮	ત્રણસો ઇઠોત્તેર
૩૦૦	૭૦	૮	$૩૦૦ + ૭૦ + ૮ = ૩૭૮$

શતક	દશક	એકમ	સંખ્યા
			
૬	૫	૪	.....
.....	.....	.....	..... + ... + ... = ...

શતક	દશક	એકમ	સંખ્યા
			
૫	.....	.....	.....
.....	.....	.....	..... + ... + ... = ...

○ કોઠો પૂર્ણ કરો.

સંખ્યા	પ્રતિક રૂપ	શબ્દમાં
૨૪૩		બસો તેતાલીસ
૩૩૩		....
.....		....
.....		એકસો એક તાલીસ
૩૬૦		....
૫૦૭		....
.....		....

○ સંખ્યા વાંચીને મણકાઘોડીમાં મણકા દોર.

૩૪૨	૪૨૬	૬૫૦	૭૦૬
શ ૬ એ			
૩ ૪ ૬ ૨ એ	.....	.....	.....
ત્રણસો બેતાલીસ	.....	.....	.....

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

વિસ્તારિત રૂપ	અંકમાં	શબ્દમાં
૫૨ + ૩૬ + ૯ એ	૫૩૯	પાંચસો ઓગણચાલીસ
૩૨ + ૬૬ + ૩ એ		.....
૬૨ + ૪૬		.....
૯૨ + ૪ એ		.....
૮૨ + ૭ એ		.....

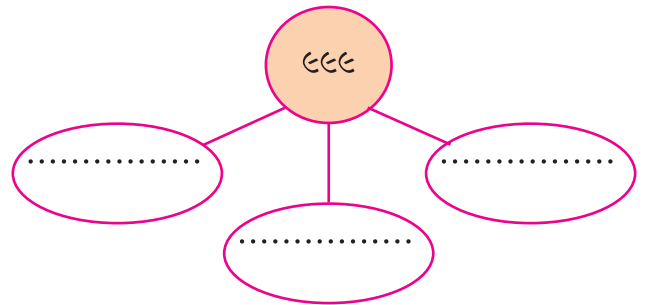
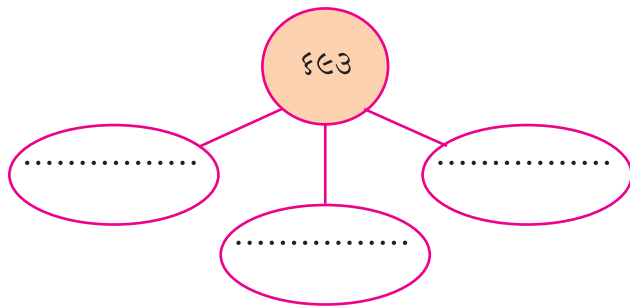
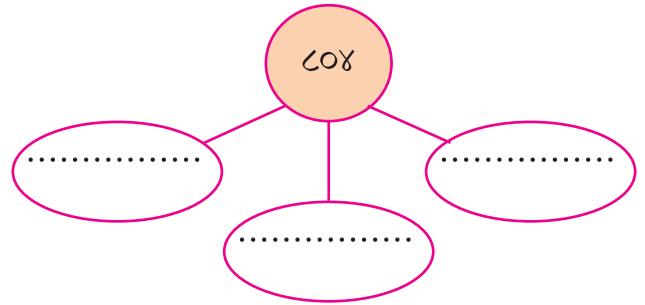
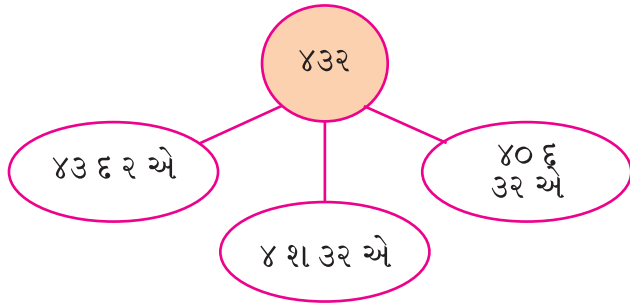
○ ખાલી જગ્યા પૂર.

<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૪૩</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૪૦</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૩</div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૪૩</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૪૩</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> </div>
<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૮૯૪</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૮૦૦</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૯૦</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૪</div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૮૯૪</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૮૨</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૮૦</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૧૪ એ</div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૮૯૪</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૩૪</div> </div>
<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૬૯૦</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૬૨</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૯૬</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૦ એ</div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px; margin: 0 auto;"></div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px; margin: 0 auto;"></div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> </div>
<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; margin: 0 auto;">૪૫૭</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૫૦</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૭</div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px; margin: 0 auto;"></div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: 60px; text-align: center;">૨૬</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> </div>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px; margin: 0 auto;"></div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 10px; width: 60px; height: 30px;"></div> </div>

○ આપેલી સંખ્યામાંથી દશકના સરવાળા કરતાં શતક તૈયાર થાય કે તે લખ.

૫૪૩, ૧૨૨	$૪ દશક + ૨ દશક = ૬ દશક$	શતક થતો નથી.
૬૬૫, ૩૭૨	$૬ દશક + ૭ દશક = ૧૩ દશક$	શતક થાય છે.
૫૪૩, ૭૫૫		.....
૬૮૨, ૧૧૫		.....
૮૩૮, ૫૯૦		.....
૪૦૬, ૨૪૨		.....
૧૬૮, ૫૫૧		.....

○ સંખ્યા વિવિધ રૂપમાં લખ.

○ આપેલા અંકો પરથી ત્રણ અંકી વધારેમાં વધારે સંખ્યા બનાવ.

૧) ૭, ૪, ૬

૭૭૭, ૭૭૪, ૭૭૬, ૪૪૪, ૪૪૭, ૪૪૬, ૬૬૬, ૬૬૪, ૬૬૭, ૭૪૬, ૭૬૪, ૪૭૬,
૪૬૭, ૬૭૪, ૬૪૭, ...

૨) ૩, ૭, ૫ .....

.....

૩) ૫, ૮, ૨ .....

.....

૪) ૯, ૬, ૧ .....

.....

૫) ૫, ૦, ૩ .....

.....

૬) ૬, ૨ .....

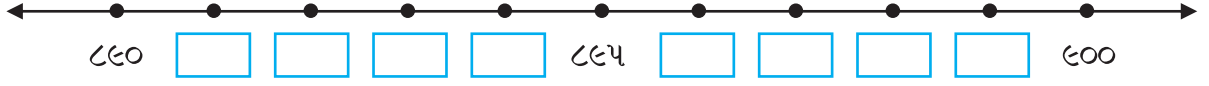
.....

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

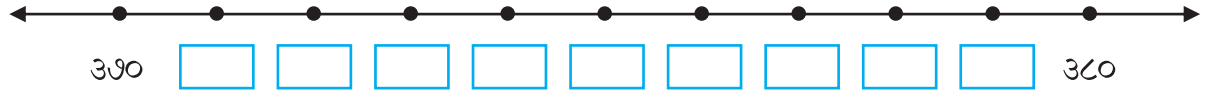
તરતની પાછળની સંખ્યા	આપેલી સંખ્યા	તરતની આગળની સંખ્યા
૨૭૪	૨૭૫	
	૩૬૨	
	૮૯૦	
	૯૦૦	
	૭૭૯	૭૮૦

○ ખાલી ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

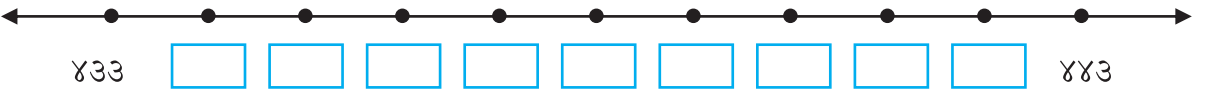
૧) ૮૯૦ અને ૯૦૦ વચ્ચેની

૨) ૩૭૦ અને ૩૮૦ વચ્ચેની

૩) ૪૩૩ અને ૪૪૩ વચ્ચેની

○ ખાલી ચોકઠામાં $>$, $<$, $=$ પૈકી યોગ્ય ચિહ્ન લખ.

૧) ૭૪૬ ૫૪૬

૨) ૬૩૭ ૬૭૩

૩) ૫૬૧ ૫૬૯

૪) ૪૫૩ ૬૪૫ ૫૬૩

૫) ૫૫૩ ૬૩૮ ૭૩૩

૬) ૮૯૨ ૮૯૨

○ સૌથી મોટી સંખ્યાને ગોળ કર.

૧) ૪ દશક, **૨ શતક**, ૯ એકમ

૨) ૪૫૬, ૪૬૫, ૪૦૬

૩) ૩૭૫, ૪૭૫, ૨૭૫

૪) ૭૮૯, ૭૮૮, ૭૮૭

૫) ૬૬૦, ૬૩૦, ૬૦૩

૬) ૪ દશક, ૩ શતક, ૬૦ એકમ

૭) ૬૭ દશક, ૬ શતક, ૭૦૦ એકમ

૮) ૨૦ દશક, ૩૦ એકમ, ૨૫ એકમ

- કોઠો પૂર્ણ કર.

સંખ્યા	ચઢતો ક્રમ	ઉતરતો ક્રમ
૫૬૩, ૭૪૬, ૩૮૬	૩૮૬, ૫૬૩, ૭૪૬	૭૪૬, ૫૬૩, ૩૮૬
૬૪૭, ૭૮, ૮૭૪		
૯૪૫, ૮૭૨, ૬૩૭		
૭૯૯, ૮૦૧, ૭૯૮, ૮૦૦		
૮૮૩, ૮૮૭, ૮૮૧, ૮૦૮		
૬૩૭, ૬૭૩, ૬૧૯, ૫૯૯		

- આપેલા અંકોમાંથી એક અંક એક વખત જ વાપરીને ત્રણ અંકી નાનામાં નાની અને મોટામાં મોટી સંખ્યા તૈયાર કર.

અંક	નાનામાં નાની સંખ્યા	મોટામાં મોટી સંખ્યા
૪, ૭, ૩	૩૪૭	૭૪૩
૭, ૩, ૫		
૦, ૧, ૪		
૬, ૯, ૫		
૮, ૦, ૨		

- નીચેની સંખ્યાઓમાં રેખાંકિત કરેલા અંકોની સ્થાનિક કિંમત લખ.

સંખ્યા	અંકનું સ્થાન	સ્થાનિક કિંમત
૭૯૪	દશક	૯૦
૨૪૩		
૯૦૮		
૪૮૨		

- આપેલી સંખ્યાં પૈકી સ્થાનિક કિંમત દર્શાવતો અંક રેખાંકિત કર.

સ્થાનિક કિંમત	સંખ્યા
૩૦	૩૪૯, ૫૩૦, ૪૦૩, ૫૩, ૬૩૩
૯	૯૦૦, ૧૯૦, ૯૮, ૯૯૦, ૨૮૯
૫૦૦	૫૯, ૧૫૦, ૫૦૪, ૫૦, ૫૯૫
૧	૨૧૧, ૧૦૦, ૯૧૮, ૩૧, ૩૧૬

- કોઠો પૂર્ણ કર.

સંખ્યા	વિસ્તારિત રૂપ	શબ્દમાં લેખન
૩૮૪		.....
		સાતસો અઢાર
૨૦૫		.....
૫૪૪		.....
૫૫૫		.....
	૮૦૦ + ૪૦	.....
૯૦૦		.....

- વિસ્તારિત રૂપ પરથી સંખ્યા લખ.

૧) $૪૦૦ + ૫૦ + ૧ =$

૨) ૯ શતક + ૨ એકમ =

૩) ૬૦ + ૮ + ૨૦૦ =

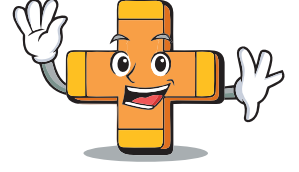
૪) ૭૦ + ૬૦૦ + ૪ =

૫) ૪ દશક + ૧ એકમ + ૦ શતક =

૬) ૨ શતક + ૫ દશક + ૪ એકમ =

૩. ચાલો સરવાળા કરીએ

- જય તેના પપ્પા સાથે પુસ્તકોની દુકાનમાં ગયો, તેણે ૪૩ રૂપિયાની નોટબુકો અને ૫૨ રૂપિયાની ચોપડીનો ખરીદી, તો તેણે કેટલા રૂપિયા ખરીદી કરી ?

જય કરતાં તું કયો જુદો વિચાર કરીશ તે લખ.

$$૪૩ + ૫૨ = \dots\dots\dots = \dots\dots\dots$$

- ચિત્રની જગ્યાએ કઈ સંખ્યા આવશે તે લખ.

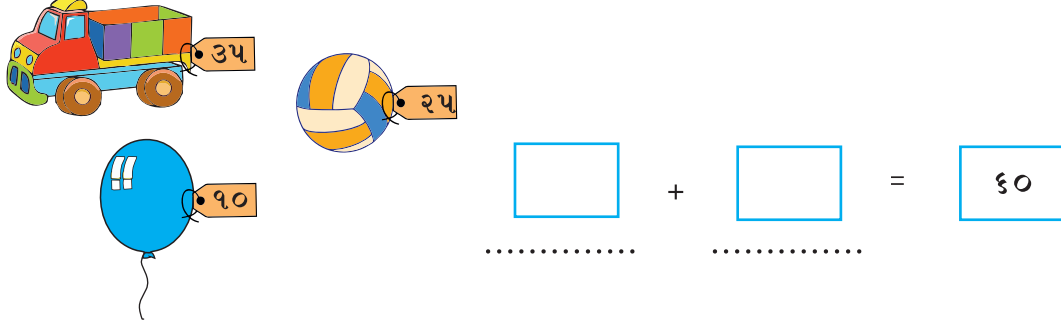
$$\text{Apple} + ૨૩ = ૫૭ \quad \text{તો} \quad \text{Apple} = \boxed{}$$

$$૨૧ + \text{Flower} = ૪૮ \quad \text{તો} \quad \text{Flower} = \boxed{}$$

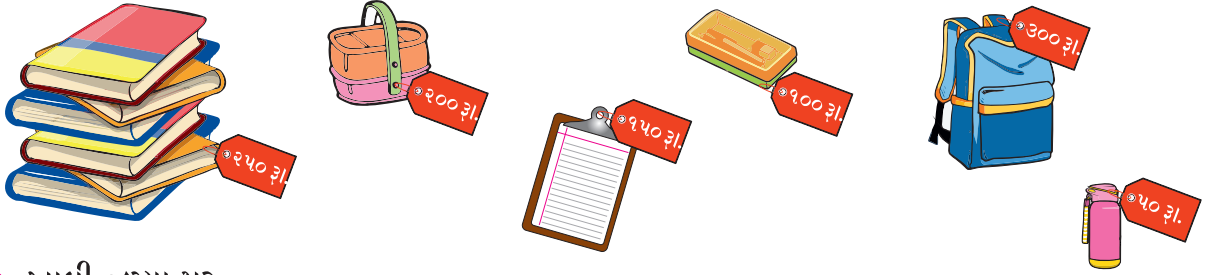
$$\text{Oranges} + ૩૩ = ૬૬ \quad \text{તો} \quad \text{Oranges} = \boxed{}$$

$$\text{Ice Creams} + \text{Ice Creams} = ૪૦ \quad \text{તો} \quad \text{Ice Cream} = \boxed{}$$

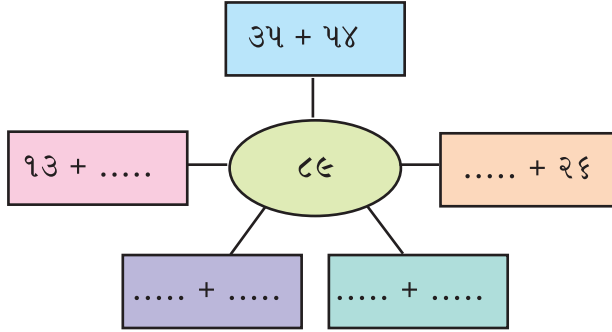
- નીચેનામાંથી કયા બે રમકડાંની કિંમત ૬૦ રૂપિયા થશે ?

- ૫૫૦ રૂપિયામાં તું નીચેનામાંથી કઈ કઈ વસ્તુઓ ખરીદી શકીશ? તે વસ્તુઓની ફરતે ગોળ કર.

- ખાલી જગ્યા પૂર.

- ભારત અને શ્રીલંકા વચ્ચે ક્રિકેટ સ્પર્ધા હતી. ભારતના ખેલાડીઓએ નીચે પ્રમાણે રન બનાવ્યા તો શ્રીલંકાને સ્પર્ધા જીતવા માટે કુલ કેટલા રન બનાવવા પડશે?

ભારતનું રન ફલક (બોર્ડ)	
ખેલાડીનું નામ	રન
રોહિત	૫૪
વિરાટ કોહલી	૭૩
શિખર ધવલ	૬૨
કુલ રન	

૧) ભારતે બનાવેલા કુલ રન :

૨) શ્રીલંકાને સ્પર્ધા જીતવા માટે કેટલા રન બનાવવા પડશે :

○ ઉકેલ.

	દ	એ
	૩	૪
+	૨	૧
+	૨	૩

	દ	એ
	૨	૩
+	૧	૫
+	૨	૧

	દ	એ
	૬	૩
+	૧	૪
+	૨	૧

○ ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

૧) $૪ + ૮ = \boxed{} + ૪$

૩) $૮ + ૪ = ૧૨$ તો $૪ + ૮ = \boxed{}$

૨) $૫ + ૪ = ૪ + \boxed{}$

૪) $૬૫ + ૧૪ = \boxed{}$ તો $૧૪ + ૬૫ = \boxed{}$

○ શાબ્દિક ઉદાહરણો.

૧) અજય પાસે ૨૪૪ રૂપિયા અને રણવીર પાસે ૩૨૫ રૂપિયા હતા તો બંને પાસે કુલ કેટલા રૂપિયા હતા.

	શ	દ	એ
+			

.....
.....

બંને પાસે કુલ ..... રૂપિયા હતા.

૨) રીયા પાસે ૪૩૨ મણકાં અને રીના પાસે ૫૨૫ મણકાં હતાં, બંને પાસે મળીને કેટલાં મણકાં હતાં ?

	શ	દ	એ
+			

.....
.....

બંને પાસે મળીને ..... મણકાં હતાં.

○ ઉકેલ.

$૬૩૪ + ૬૩$

	શ	દ	એ
	૬	૩	૪
+		૬	૩

$૪૫૨ + ૨૭$

	શ	દ	એ
	૪	૫	૨
+		૨	૭

$૪૬૫ + ૨૩૪$

	શ	દ	એ
+			

$૬૪૧ + ૧૫૭$

	શ	દ	એ
+			

$૫૫૫ + ૩૩૩ + ૧૦૧$

	શ	દ	એ
+			
+			

$૬૦૦ + ૨૯૯ + ૧૦૦$

	શ	દ	એ
+			
+			

○ ઉકેલ.

ઉદા. : $૪૧૬ + ૩૪૧ = ૭૫૭$

શ	દ	એ	શ	દ	એ	શ	દ	એ		
૪	૧	૬	+	૩	૪	૧	=	૭	૫	૭

૧) $૪૪૭ + ૨૨૧ =$

૨) $૬૩૭ + ૨૫૨ =$

૩) $૫૦૦ + ૩૦૦ =$

૪) $૯૨૦ + ૭૯ =$

૫) + =   ૬) + =

- ૧) પ્રતિકે પોતાની બહેન માટે ૨૪૫ રૂપિયાના પુસ્તકો અને ૧૫૦ રૂપિયાની નોટબુકો ખરીદી, તો તેણે કુલ કેટલા રૂપિયાની ખરીદી કરી?

	શ	દ	એ
	૨	૪	૫
+	૧	૫	૦

પુસ્તકોની કિંમત
નોટબુકોની કિંમત
કુલ કિંમત

એટલે કે પ્રતિકે પોતાની બહેન માટે
..... રૂપિયાની ખરીદી કરી.

- ૨) રીટાના કાકાના ખેતરમાં ૫૪૨ આંબા અને ૩૦૭ લીંબુના ઝાડ છે, તો બંને મળીને કેટલા ઝાડ છે?

	શ	દ	એ
+			

.....
.....
આંબા અને લીંબુના મળીને ..... ઝાડ છે.

- ૩) એક ગામમાં કોવિડ-૧૯ ના રસીકરણ કેન્દ્રમાં પહેલા દિવસે ૧૩૫ વ્યક્તિઓને અને બીજા દિવસે ૨૬૩ વ્યક્તિઓએ રસી લીધી તો કુલ કેટલા વ્યક્તિઓનું રસીકરણ થયું?

	શ	દ	એ
+			

.....
.....
બે દિવસમાં કુલ ..... વ્યક્તિઓનું રસીકરણ થયું.

- ૪) સાર્વજનિક પુસ્તકાલયમાં ૪૨૩ ગુજરાતી ભાષાના અને ૩૧૨ હિંદી ભાષાના પુસ્તકો છે, તો પુસ્તકાલયમાં કુલ કેટલા પુસ્તકો છે ?

	શ	દ	એ
+			

.....
.....
સાર્વજનિક પુસ્તકાલયમાં કુલ ..... પુસ્તકો છે.

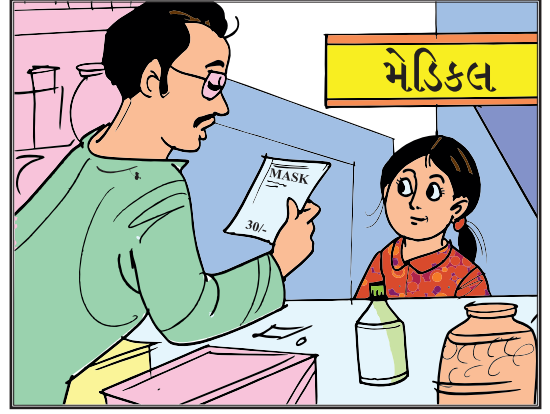
૪. ચાલો બાદબાકી કરીએ

- આલિશાએ તેની પાસેના ૫૫ રૂપિયામાંથી ૩૦ રૂપિયાના માસ્ક ખરીદ્યા, તો હવે તેની પાસે કેટલી રકમ સિલ્લક રહી?

દ	એ

આલિશા પાસેની રકમ
ખરીદી પર કરેલો ખર્ચ
સિલ્લક રકમ

- ૧) મકરંદે પોતાના બાગમાં ૬૮ છોડ વાવ્યા તેમાંથી ૫૬ છોડ આંબાના અને વધેલા છોડ આંબલીના છે, તો તેમણે આંબલીના કેટલા છોડ વાવ્યાં?

દ	એ

- ૨) અભય પાસે ૨૫ રૂપિયા હતા. તેના મામાએ તેને હજુ થોડા રૂપિયા આપ્યા, હવે તેની પાસે ૫૭ રૂપિયા થયા, તો મામાએ તેને કેટલા રૂપિયા આપ્યા હશે?

દ	એ

- ૩) ધોરણ ત્રણના વર્ગમાં કુલ ૪૫ વિદ્યાર્થીઓ પૈકી આજે ફક્ત ૩૪ વિદ્યાર્થી હાજર છે, તો કેટલા વિદ્યાર્થી ગેરહાજર છે?

દ	એ

- ૪) નરેશ પાસે ૫૭ ઘેટાં છે. સુરેશ પાસે ૭૮ ઘેટાં છે, તો નરેશ પાસે સુરેશ કરતાં કેટલાં ઘેટાં ઓછાં છે?

દ	એ

- પ, ડ, ડ, દ અંકોની ગોઠવણી એવી રીતે કર જેથી નીચે આપેલા જવાબ મળે.

દ	એ
૨	૧

દ	એ
૨	૫

દ	એ
૪	૩

- નીચેના ઉદાહરણો પ્રતિકોની મદદથી ઉકેલ.

- ૧) માયા પાસે ૨૬૮ રૂપિયા છે તેણે ૧૨૫ રૂપિયા ઝાડ લગાવવા માટે ખર્ચ કર્યા, તો તેની પાસે હવે કેટલા રૂપિયા બાકી રહેશે?

શ	દ	એ

માયા પાસે ..... રૂ. બાકી રહેશે.

- ૨) કેતકી પાસે ૧૨૭ મણકાં છે આયેશા પાસે ૧૧૫ મણકાં છે, તો કેતકી પાસે જેટલા મણકાં છે તેટલા ભેગાં કરવા માટે આયેશાને હજુ કેટલાં મણકાં લાગશે?

શ	દ	એ

કેતકી પાસેના મણકાં

આયેશા પાસેના મણકા

આયેશાને હજુ ..... મણકાં લાગશે.

- ઉકેલ.

શ	દ	એ
૭	૪	૬
	૧	૨

શ	દ	એ
૮	૯	૭
	૫	૦

શ	દ	એ
૯	૮	૪
૧	૦	૩

○ ઉદાહરણ તૈયાર કરીને ઉકેલ.

શ	દ	એ

શ	દ	એ

શ	દ	એ

○ નીચેના ઉદાહરણો ઊભી માંડણી કરીને બાદબાકી કર.

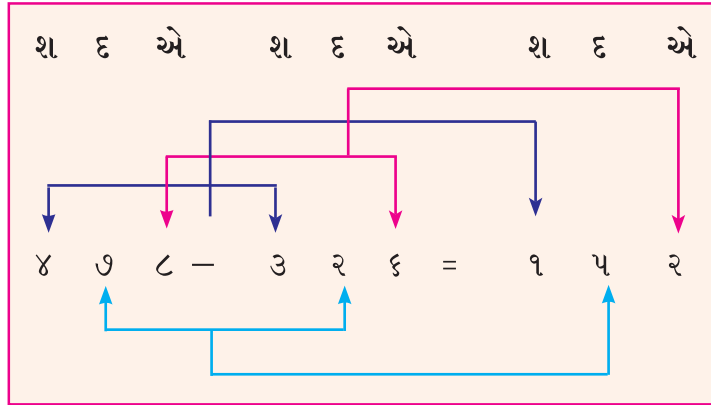
૧) ૮૯૯ - ૪૫૭

૨) ૨૦૫ - ૧૦૩

૩) ૪૬૭ - ૩૪૨

○ ઉકેલ.

ઉદા. ૪૭૮ - ૩૨૬ = ૧૫૨

૧) ૪૨૭ - ૨૧૫ =

૨) ૫૦૯ - ૩૦૭ =

૩) ૭૮૯ - ૫૬૭ =

૪) ૮૩૫ - ૪૩૫ =

૫) ૬૮૫ - ૩૫૪ =

૬) ૯૯૨ - ૮૮૧ =

૭) - =

૮) - =

- ૧ થી ૯ અંકોનો એક ૪ વખત ઉપયોગ કરીની ૫૦૦ કરતાં મોટી બાદબાકી આવે તેવા ઉદાહરણ તૈયાર કર અને ઉકેલ.

શ	૬	એ

શ	૬	એ

શ	૬	એ

- ઉકેલ.

- ૧) અપૂર્વા પાસે ૫૭૫ રૂપિયા હતા. તેણે ૩૦૦ રૂપિયા મહિલા બચતગટમાં જમા કરાવ્યા, તો હવે તેની પાસે કેટલા રૂપિયા સિલ્લક રહેશે?

- ૨) મારી પાસે કેટલાંક રૂપિયા હતા તેમાં હજુ ૧૫૦ રૂપિયા મેળવતા ૩૯૦ રૂપિયા થયા, તો મારી પાસે પહેલાં કેટલા રૂપિયા હતા?
- ૩) એક ટ્રેમાં કેટલાક ઈંડા હતા, તેમાંથી ૧૫ ઈંડા કૂટી ગયા, હવે ટ્રેમાં ૩૩ ઈંડા છે, તો ટ્રેમાં પહેલાં કેટલા ઈંડા હતા?

- ૪) છોડના બગીચામાં કુલ ૯૫ છોડ પૈકી ૨૧ ગુલાબના, ૨૦ ગલગોટાનાં અને વધેલાં શેવંતીના છોડ છે, તો શેવંતીના છોડ કેટલા હશે?

□□□

પ. ગુણાકારની સમજ

○ ઉકેલ.

૧) શાળાના મેદાન પર વિદ્યાર્થીઓ લાઈનમાં ઊભા છે. ચિત્ર જોઈને ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

◆ એક લાઈનમાં કેટલા વિદ્યાર્થી ઊભા છે ?

◆ કુલ કેટલી લાઈન છે?

◆ કુલ વિદ્યાર્થી $૫ + ૫ + ૫ =$

૨) ૫ જૂન પર્યાવરણ દિનનિમિત્તે શાળામાં નીચે પ્રમાણેના છોડ વૃક્ષારોપણ માટે લાવવામાં આવ્યા. ચિત્ર જોઈને ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

◆ એક લાઈનમાં કેટલા છોડ છે?

◆ આવી કેટલી લાઈનો છે ?

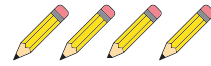
◆ કુલ કેટલા છોડ છે ?

૩) એક પેન્સિલની કિંમત ૫ રૂપિયા છે, તો આવી ૪ પેન્સિલની કિંમત કેટલી થશે?

◆ એક પેન્સિલની કિંમત :

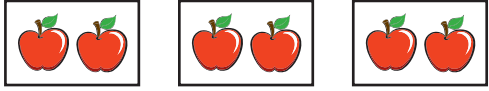
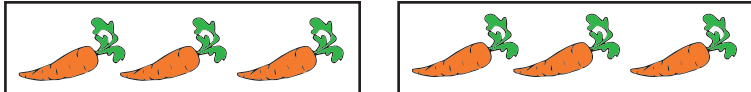
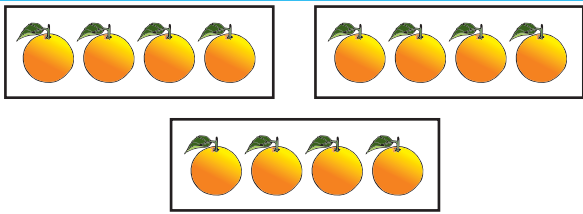
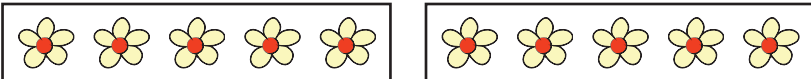

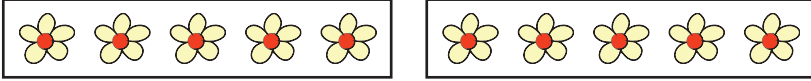
રૂા.

◆ કુલ પેન્સિલ :

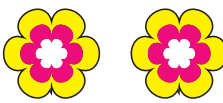
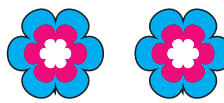
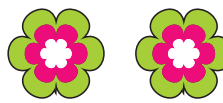
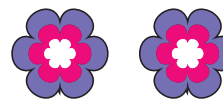

◆ કુલ રૂપિયા : $૫ + ૫ + ૫ + ૫ =$

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

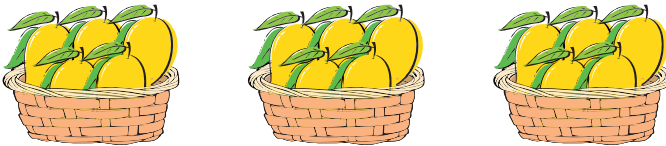
ચિત્ર	સરવાળા રૂપ	ગુણાકાર રૂપ
	$2 + 2 + 2$	2×3
		
		
		
		
		

૧) શાળામાં સ્વાતંત્ર્યદિનના કાર્યક્રમ માટે રાજુ, સાક્ષી, આકાશ અને હીના દરેકે બે ફૂલો લાવ્યાં, તો કુલ કેટલાં ફૂલો થયાં?

રાજુ	સાક્ષી	આકાશ	હીના
			

$$2 + 2 + 2 + 2 =$$

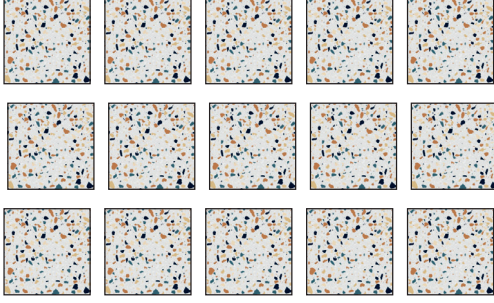
૨) પ્રત્યેક ટોપલીમાં ૫ કેરીઓ છે, તો ૩ ટોપલીમાં કુલ કેટલી કેરીઓ હશે?

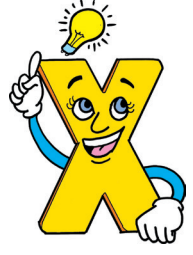
$$5 + 5 + 5 =$$

○ ઉકેલ.

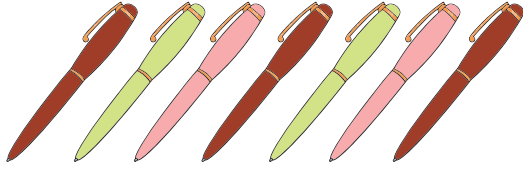
૧) એક લાઈનમાં ૫ લાદી છે, તો ૩ લાઈનમાં કેટલી લાદી ?

$$૫ + ૫ + ૫ = \boxed{} = \boxed{}$$

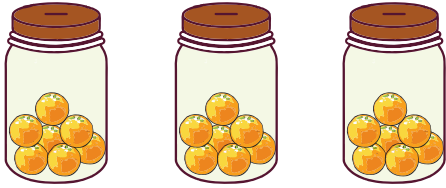
૨) વિજયે ૬ રૂપિયાની એક પ્રમાણે ૭ પેન ખરીદી, તો દુકાનદારને કુલ કેટલા રૂપિયા આપવા પડશે ?

$$૬ + ૬ + ૬ + ૬ + ૬ + ૬ + ૬ = \boxed{}$$

$$= \boxed{}$$

૩) એક બરણીમાં ૭ લાડુ છે, તો એવા ૩ બરણીમાં કેટલા લાડુ છે ?

$$૭ \times \boxed{} = \boxed{}$$

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

વસ્તુના રૂપમાં	સરવાળા રૂપ	કેટલી વખત	કેટલા ગણા	ગુણાકાર રૂપ	કુલ
	૩	ત્રણ એક વખત	૩ ના એક ગણા	૩×૧	૩
	$૩ + ૩$	ત્રણ બે વખત	૩ ના બે ગણા	૩×૨	૬
			૩ ના ત્રણ ગણા		
			૩ ના ચાર ગણા		
			૩ ના પાંચ ગણા		

- ૨-૨ ના ગટ કરીને ઘડિયો તૈયાર કર.

ચિત્ર રૂપમા	ગુણાકાર રૂપમાં	ઘડિયો
	2×1	૨
	2×2	૪
		
		
		
		
		
		
		
		

આ પ્રમાણ ૩ અને ૪ નો ઘડિયો તારી નોટબુકમાં બનાવ.

- સરવાળા રૂપમાંથી ઘડિયો બનાવ.

સરવાળા રૂપમાં	ઘડિયો
૫	$૫ \times ૧ = ૫$
$૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫$	
$૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫ + ૫$	

શાબ્દિક ઉદાહરણો ઉકેલ.

- ૧) એક બિસ્કિટના પડીકામાં ૮ બિસ્કિટો છે, તો
૪ બિસ્કિટના પડીકામાં કુલ કેટલાં બિસ્કિટો હશે?

$$\begin{array}{r} ૮ \text{ એક બિસ્કિટના પડીકામાં બિસ્કિટ} \\ \times ૪ \text{ બિસ્કિટના પડીકાં} \\ \hline ૩૨ \text{ કુલ બિસ્કિટો} \end{array}$$

- ૨) એક બોક્સમાં ૭ દડા છે, તો
આવા ૫ બોક્સમાં કેટલા દડા હશે?

$$\begin{array}{r} \times \boxed{} \text{ એક બોક્સમાંના દડા} \\ \boxed{} \text{ બોક્સ} \\ \hline \boxed{} \text{ કુલ દડા} \end{array}$$

- ૩) એક માળામાં ૬ ફૂલો છે, તો
આવી ૩ માળામાં કેટલા ફૂલો હશે?

$$\begin{array}{r} \times \boxed{} \text{ એક માળામાંના ફૂલો} \\ \boxed{} \text{ માળા} \\ \hline \boxed{} \text{ કુલ ફૂલો} \end{array}$$

- ૪) ફળોના બગીચામાં એક લાઈનમાં ૫ નાળિયેરના ઝાડ છે
તે પ્રમાણે ૭ લાઈનમાં કુલ કેટલા નાળિયેરનાં ઝાડ
ઉગાડી શકાશે?

$$\begin{array}{r} \times \boxed{} \text{ એક લાઈનમાંના ઝાડ} \\ \boxed{} \text{ લાઈન} \\ \hline \boxed{} \text{ કુલ ઝાડ} \end{array}$$

- ૫) ફૂલોના એક ગુચ્છમાં ૯ ફૂલો છે, તો
આવા ૮ ગુચ્છમાં કેટલા ફૂલો હશે?

$$\begin{array}{r} \times \boxed{} \text{ એક ગુચ્છમાંના ફૂલો} \\ \boxed{} \text{ ગુચ્છ} \\ \hline \boxed{} \text{ કુલ ફૂલો} \end{array}$$

○ પતંગિયું ચારના ટપ્પાથી ઊંડે છે. જે ક્રમાંકના ફૂલ ઉપર તે બેસશે તે ફૂલને રંગ.

The kite's tail contains the following numbers in order: ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૫, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૬, ૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૦.

The flowers have the following multiplication problems:

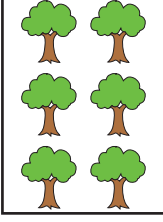
- $૪ \times ૧ =$
- $૪ \times ૩ =$
- $૩ \times ૨ =$
- $૧ \times ૫ =$
- $૪ \times ૬ =$
- $૭ \times ૫ =$
- $૨ \times ૭ =$
- $૪ \times ૯ =$
- $૫ \times ૩ =$
- $૪ \times ૧૨ =$
- $૧૩ \times ૭ =$
- $૬ \times ૧ =$
- $૪ \times ૨ =$
- $૪ \times ૧૮ =$

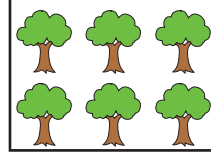
ગુણાકારનો ગુણધર્મ

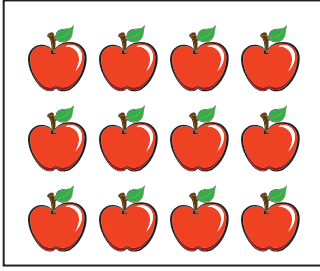
○ નીચેના ગુણાકાર કર.

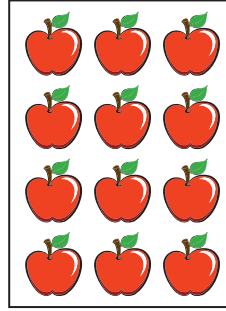
$3 \times 2 =$

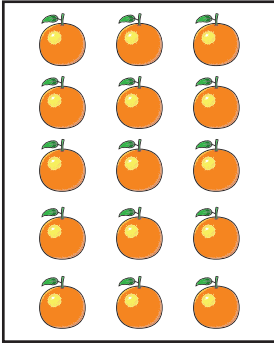
$2 \times 3 =$

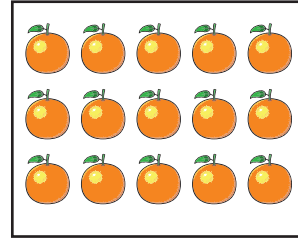
$3 \times 4 =$

$4 \times 3 =$

$4 \times 3 =$

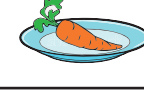

$3 \times 5 =$

ગુણાકાર કરતી વખતે સંખ્યાનો ક્રમ બદલાય તો પણ જવાબ સરખો જ આવે.

શૂન્યનો ગુણાકાર

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

ચિત્ર	સરવાળા રૂપ	ક્રિયા	કુલ
 + + 	$3 + 3 + 3$	3×3	૯
 + + 			
 + + 			
 + + 			

કોઈપણ સંખ્યાને 'શૂન્ય' વડે ગુણીએ અથવા 'શૂન્ય'ને કોઈપણ સંખ્યા વડે ગુણીએ, તો ગુણાકાર 'શૂન્ય' આવે છે.

○ ગુણાકાર કર.

૧) $૪ \times ૦ =$ ૨) $૫ \times ૦ =$ ૩) $૦ \times ૧૫ =$

૪) $૨૭ \times ૦ =$ ૫) $૦ \times ૧૭ =$ ૬) $૧૦ \times ૦ =$

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

ઉદાહરણ	ગુણ્ય	ગુણક	ગુણાકાર
$૮ \times ૪ = \dots\dots$	૮	૪	૩૨
$૫ \times ૫ = \dots\dots$			
$૬ \times ૭ = \dots\dots$			
$૯ \times ૦ = \dots\dots$			

○ ઉકેલ.

૧)

૯	ગુણ્ય
૬	ગુણક
૫૪	ગુણાકાર

૨)

૮	.....
૭	.....
	.....

૩)

૩	.....
૮	.....
	.....

૪)

૯	.....
૪	.....
	.....

૫)

૭	.....
૯	.....
	.....

૬)

૮	.....
૮	.....
	.....

૬. સિક્કા અને નોટોનો ઉપયોગ કરીએ

○ ઉકેલ.

૧) અમન પાસે ૧૦ રૂપિયાની ૮ નોટો હતો. તેની પાસે ૧૦૦ રૂપિયા થવા માટે ૧૦ રૂપિયાની હજુ કેટલી નોટો જોઈશે?

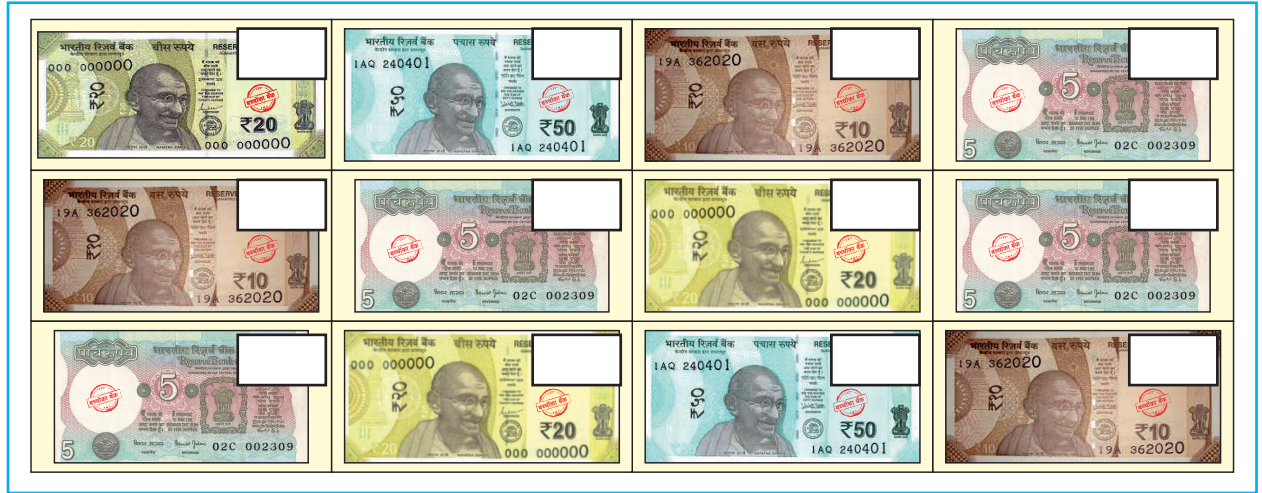

૧૦૦ રૂપિયા થવા માટે
૧૦ રૂપિયાની ..... નોટો જોઈશે.

૨) ૨૦ રૂપિયાની કેટલી નોટો લેતાં ૫૦૦ રૂપિયા થશે? .....

૩) આનંદ પાસે ૨૦ રૂપિયાની ૨ નોટો, ૧૦ રૂપિયાની, ૩ નોટો છે,
તો ૩૦૦ રૂપિયા થવા માટે કેટલા રૂપિયા ઓછા છે. ....

૪) ૧૦૦ રૂપિયા થવા માટે કઈ કઈ નોટો લેશો ? (નોટો ઉપર આપેલા ચોકઠામાં ✓ ચિહ્ન કર.)

૫) આપેલી રકમ ઓળખ.

સિક્કા-નોટો	રકમ

- વસ્તુની કિંમત જોટલી રકમ કેવી રીતે આપીશ તે લખ.

વસ્તુ	કિંમત	પ્રત્યેક માટે સિક્કા/ નોટો આવશે							
		૫૦૦	૨૦૦	૧૦૦	૫૦	૨૦	૧૦	૫	૧
	૬૦ રૂા.				૧		૧		
	૪૯૯ રૂા.								
	૭૮ રૂા.								
	૭૫૦ રૂા.								
	૧૮૫ રૂા.								

- નીચેની વસ્તુઓની કિંમત બજારમાં તપાસ કરીને કોઠો પૂર્ણ કર.
- પોંઆ, તેલ, લવિંગ, જીરું, સાકર, દૂધ, મીઠું, ઘી, બટાટા, ડુંગળી

વસ્તુનું નામ	પ્રમાણ	કિંમત
પોંઆ	૧ કિલોગ્રામ	૫૦ રૂા.
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	

૭. માપનને સમજાઓ

લંબાઈ

- તારા ઘરના દરવાજાની લંબાઈ વેંતથી માપ.

મમ્મી, પપ્પા, ભાઈ અને બહેનની વેંતથી તે જ દરવાજાની લંબાઈ માપ અને નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

ઘરના સભ્યો	પોતે	મમ્મી	પપ્પા	ભાઈ	બહેન
વેંતની સંખ્યા					

- વર્ગની લંબાઈ પગલા, વેંત અને હાથની સહાયથી માપ અને નીચેના કોઠામાં લખ.

કેટલાં પગલાં	કેટલી વેંત	કેટલા હાથ (ખૂણાથી)

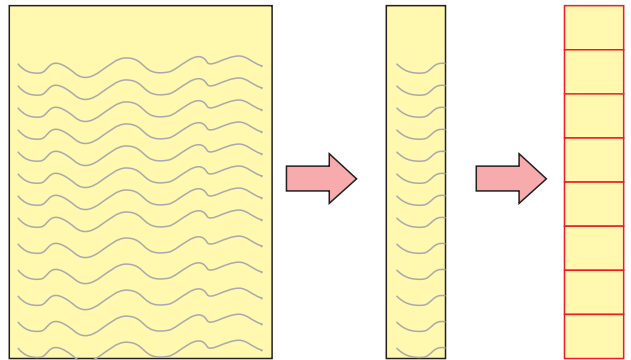
પગલાં, વેંત અને હાથની લંબાઈ સરખી આવી કે ? શું કારણ હશે?

.....

.....

- ચાલો મજા કરીએ.

- એક કાગળ લે.
- બે આંગળી જેટલી પહોળાઈની ગડી કરીને એક કાગળની પટ્ટી કાતરની સહાયથી કાપ.
- હવે તે કાગળની પટ્ટી જેટલા અંતરની ગડી વાળી લે.
- હવે ગડી ખોલ.
- ખોલ્યા પછી સરખા અંતરના ચિહ્ન તૈયાર થશે.
- હવે આ પટ્ટીની મદદથી આગળની કૃતિ કરે.

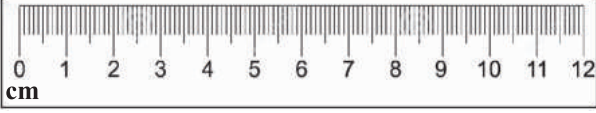

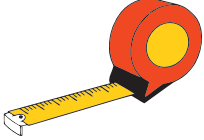
- તૈયાર કરેલી પટ્ટીની સહાયથી ઘરના સભ્યો અથવા મિત્રની મદદથી નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

સભ્યો	નોટની લંબાઈ	સ્ટૂલની લંબાઈ	બારીની લંબાઈ
મમ્મી અથવા પપ્પા			
ભાઈ અથવા બહેન			
મિત્ર અથવા સખી			

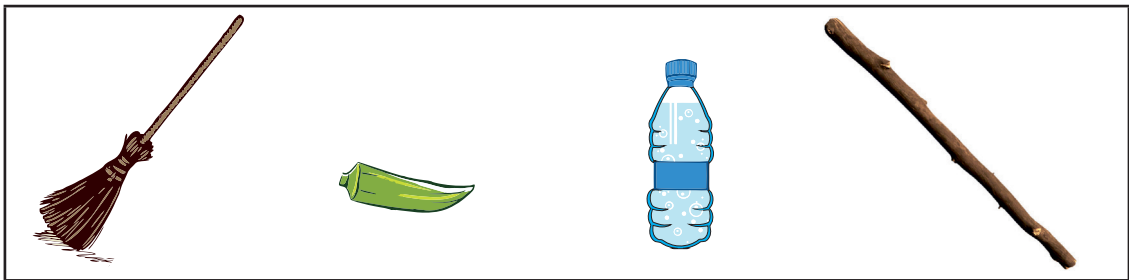
શું થયું હશે?

નોટની લંબાઈ, બધાએ માપતા સરખી આવી હશે? તારા ધ્યાનમાં હોય તેવી પરિચિત વસ્તુઓની લંબાઈ બદલ મમ્મી, પપ્પા, મિત્ર સાથે ચર્ચા કર.

- ચિત્રો જોઈને નીચેનો કોઠો પૂર્ણ કર.

માપનના સાધન	ઉપયોગ
	....
	
	

- નીચેની વસ્તુઓની લંબાઈ અંદાજે અને પ્રત્યક્ષ માપીને નીચેના ચોકઠામાં લખ.

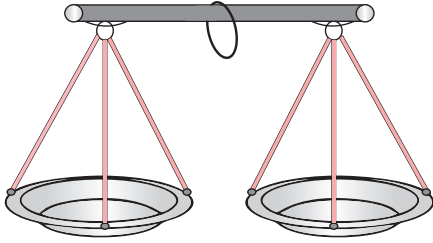
અંદાજે	.....	.....	.....	.....
પ્રત્યક્ષ				

- લંબાઈ માપવા માટે/ મીટર/ સેન્ટિમીટર પૈકી કયો એકમ વાપરવો સહેલો પડશે તે લખ.

વર્ગની લંબાઈ	.....	પેનની લંબાઈ	.....
ખો-ખોના બે થાંભલા વચ્ચેનું અંતર	.....	રબરની લંબાઈ	.....
સાવરણીની લંબાઈ	.....	ગેટની લંબાઈ	.....

વસ્તુમાન (વજન)

ચાલો મજા કરીએ.

ચિત્રમાં બતાવ્યા પ્રમાણે સહજરીતે મળી આવતી વસ્તુઓમાંથી ત્રાજવું બનાવ. ઘરે ત્રાજવું હોય તો તેનો ઉપયોગ કર. લખોટીઓ કચુકા અથવા શીંગદાણાનો ઉપયોગ કરીને વિવિધ વસ્તુઓના વજન અંદાજે કહે અને પછી પ્રત્યક્ષ વજન કરીને કોઠો પૂર્ણ કર. જેમ કે, પેન સિક્કા, રબર ઇત્યાદિ.

- એક જ સિક્કો/ દડાનું વજન નીચેની વસ્તુઓ વાપરીને કર, નોંધ કર.

વસ્તુ	અંદાજે	પ્રત્યક્ષ
શીંગદાણા	.....	.....
લખોટીઓ	.....	.....
કચુકા	.....	.....

- એક જ વસ્તુનું વજન જુદુંજુદું કેમ થયું હશે. ચર્ચા કર અને નીચે લખ.

.....

.....

.....

.....

.....

- કરિયાણાની દુકાનમાં દુકાનદાર પાસે કયા કયા વજનના માપ હોય છે? મોટાં લોકો સાથે/ દુકાનદાર સાથે ચર્ચા કર અને નીચે લખ.

.....

.....

.....

.....

- તમારા ઘરે લાવવામાં આવતાં ક્રિયાણાનાં સામાનની યાદી કર. કઈ વસ્તુ કેટલી લાવવામાં આવે છે તેની નોંધ તે વસ્તુની આગળ કર.

વસ્તુનું નામ					
વસ્તુનું વજન					

- વજનનો અંદાજ બાંધ અને જોડી બનાવ.

૫૦ ગ્રામ

૨૫ કિલો

૧ કિલો

૫ કિલો

૧૦૦૦ કિલો કરતાં વધારે

- તારા ઘરની બધી જ વ્યક્તિઓનું વજન કેટલા કિલોગ્રામ છે તેનો અંદાજ બાંધ પ્રત્યક્ષ પૂછીને લખ.
- વજન કરવા માટે ક્યા ક્યા સાધનો વપરાય છે. તેને શું કહેવાય ? શિક્ષક સાથે ચર્ચા કર, મળેલી માહિતી નીચેની ચોકઠામાં લખ.

વ્યક્તિ	અંદાજે	પ્રત્યક્ષ
મમ્મી		
પપ્પા		
બહેન		

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

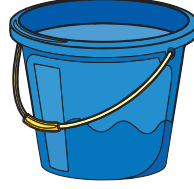
.....

કદ (આકારમાન) અને ધારકતા

- નીચેના વાસણોની મદદથી બાલદીમાં પાણી ભર અને ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ. (કૃતિ કર.)

..... લોટા પાણી સમાશે.

..... ગ્લાસ પાણી સમાશે .

..... જગ પાણી સમાશે.

..... બાટલી પાણી સમાશે.

વાસણ મોટું હોય તો બાલદી ભરવા માટે માપની સંખ્યા લાગે. (થોડી/ વધારે)

વાસણ નાનું હોય તો બાલદી ભરવા માટે માપની સંખ્યા લાગે. (થોડી/ વધારે)

- સૌથી વધારે પાણી જે વાસણમાં સમાશે તેના નીચેના ચોરસમાં ✓ આવી અને ઓછું પાણી જે વાસણમાં સમાશે તેના નીચેના ચોરસમાં ✗ આવું ચિહ્ન કર.

- જોડકાં જોડ.

૧૦ લીટર
$\frac{૧}{૨}$ લીટર
૧૦૦ મિલી
૧૦૦૦ લીટર

○ કોઠો પૂર્ણ કર.

વાસણ			ધારકતાનો ચઢતો ક્રમ
અ 	બ 	ક 	<input type="text" value="અ"/> <input type="text" value="ક"/> <input type="text" value="બ"/>
અ 	બ 	ક 	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
અ 	બ 	ક 	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
અ 	બ 	ક 	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
અ 	બ 	ક 	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
અ 	બ 	ક 	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

- નીચેના વાસણોમાં અર્ધા લીટરનું માપ નીચે પ્રમાણે સમાય છે, તો તેના આધારે ધારકતા કહે.

વાસણ	અર્ધા લીટરનું માપ	ધારકતા લીટરમાં
	ત્રણ માપ	દોઢ લીટર
	ચાર માપ	
	દશ માપ	
	ચાલીસ માપ	
	બે માપ	

- દૂધ વહેંચવા માટે ૧ લીટર, ૨ લીટર અને ૫ લીટરના માપનો ઉપયોગ કરીને કોઠો પૂર્ણ કર.

વહેંચવા માટેનું દૂધ	એક લીટરનું માપ	બે લીટરનું માપ	પાંચ લીટરનું માપ
૩ લીટર	એક વખત	એક વખત	-
૫ લીટર			
૮ લીટર			
૯ લીટર			
૧૧ લીટર			
૧૨ લીટર			

૮. આકૃતિબંધ તૈયાર કરીએ

૦ આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

AA	BB	CC	AA				
AB	CD	EF	AB				

૨) નીચેનો આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

A
ABA
.....
ABCDCBA
ABCDEDCBA

$$૧ + ૧ = ૨$$

$$૧ + ૨ = ૩$$

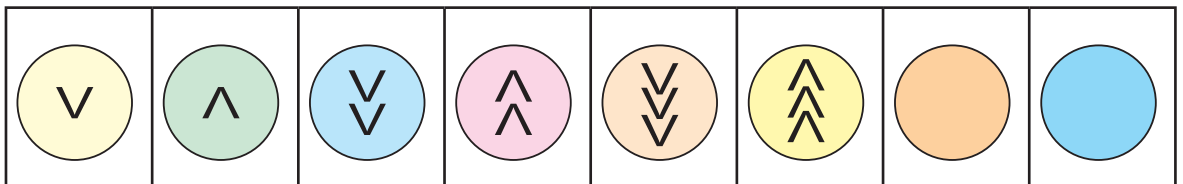
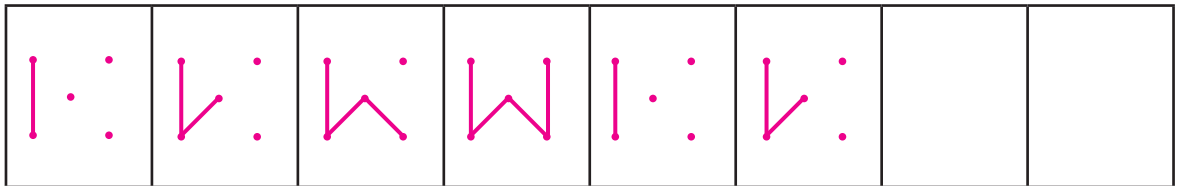
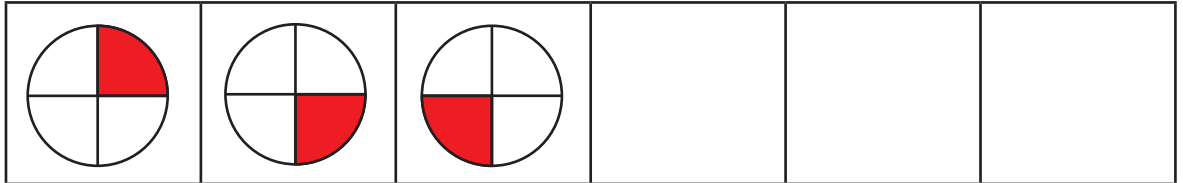
$$૧ + ૩ = ૪$$

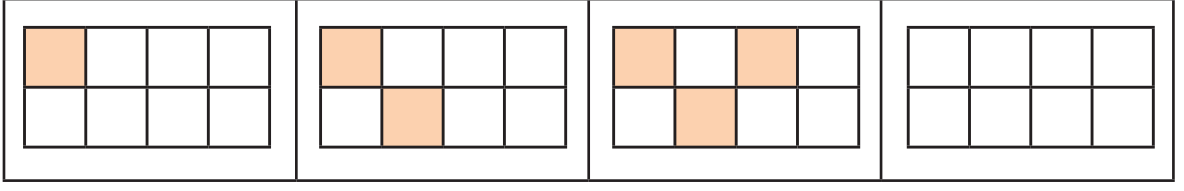
$$૧ + ૪ = ૫$$

$$૧ + \square = \square$$

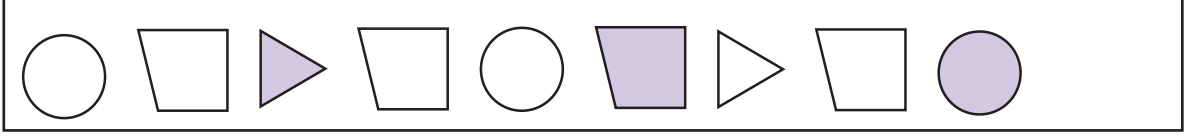
$$૧ + \square = \square$$

૦ નીચેનો આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

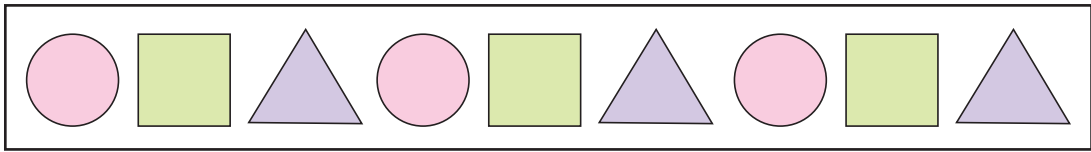
- આપેલી આકૃતિબંધમાં ૧૦માં સ્થાને કઈ આકૃતિ આવશે તે દોર.

- ટોંગલીના ફોક પર આકૃતિબંધનો ઉપયોગ કરીને ડિઝાઈન દોર અને રંગ.

- નીચેની આકૃતિબંધનું નિરીક્ષણ કરીને અચૂક પર્યાયને ગોળ કર.

૧) AABH

૨) AAB

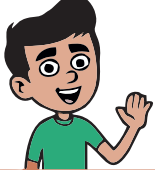
૩) ABA

૪) ABC

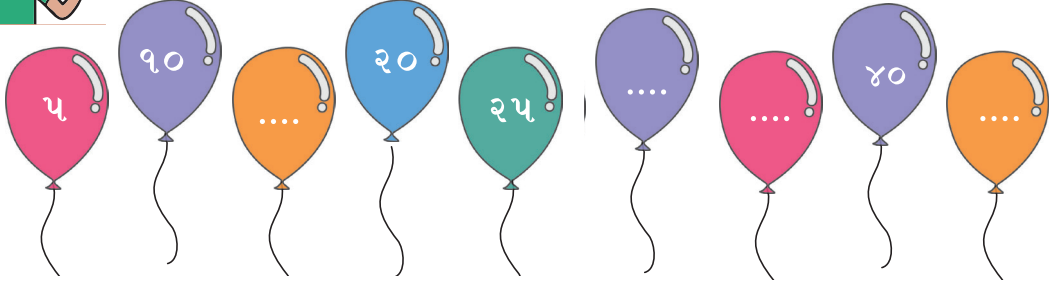
-   આ આકૃતિઓ વાપરીને ABA આકૃતિબંધ તૈયાર કર.

- ૭ ૯ ૧૧ ૧૩ ૧૫

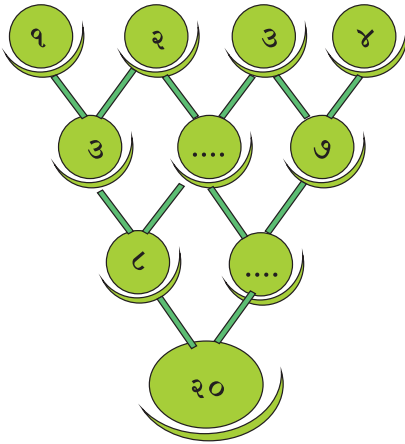

આકૃતિબંધ - જોતા 'સંખ્યામાં બે ઉમેરવા' આવો આકૃતિબંધ દેખાય છે. તે પ્રમાણે નીચેની સંખ્યા માલિકાનું નિરીક્ષણ કરીને આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર અને મિત્રો સાથે ચર્ચા કર.

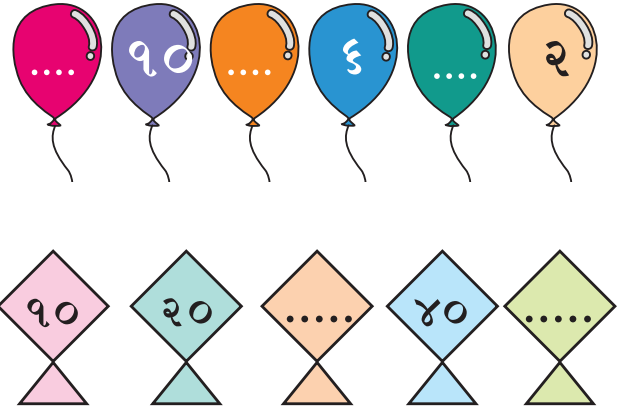

- ૨ ૪ ૮ ૩૨

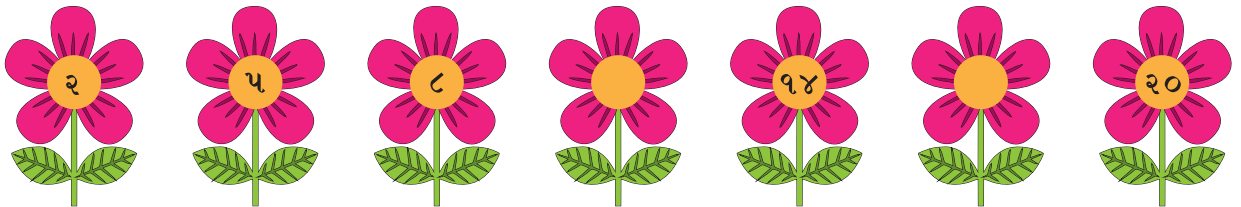
- નીચેના આકૃતિબંધનું નિરીક્ષણ કરીને તે પૂર્ણ કર.

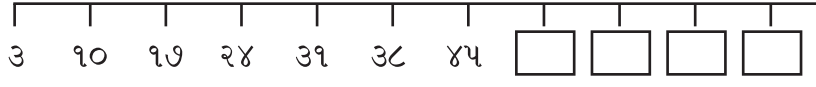
- આકૃતિબંધ પૂર્ણ કર.

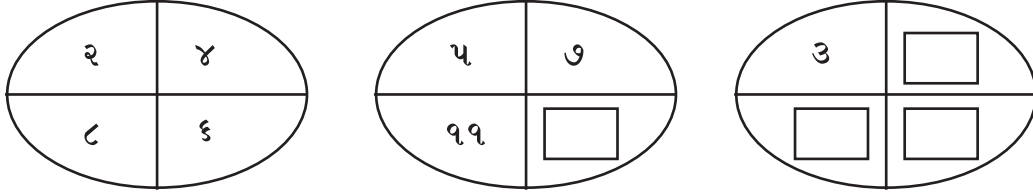
- જે ફૂલો ઉપર સંખ્યા નથી તે ફૂલો પર યોગ્ય સંખ્યા લખ.

- ખાલી ચોકઠામાં કઈ સંખ્યા આવશે તે લખ.

- ખાલી ચોકઠામાં કઈ સંખ્યા આવશે તે લખ.

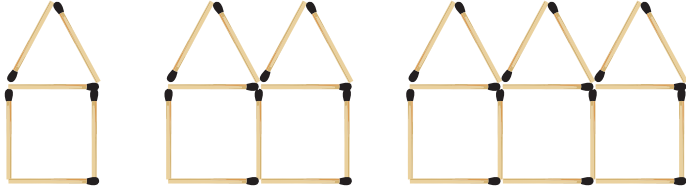

- નીચેની દીવાસળીની સળીઓની રચના જોઈને કોઠો પૂર્ણ કર.

દીવાસળીની સળીઓની સંખ્યા	૩	૬	૯		
ત્રિકોણ	૧	૨	૩	૪	૫

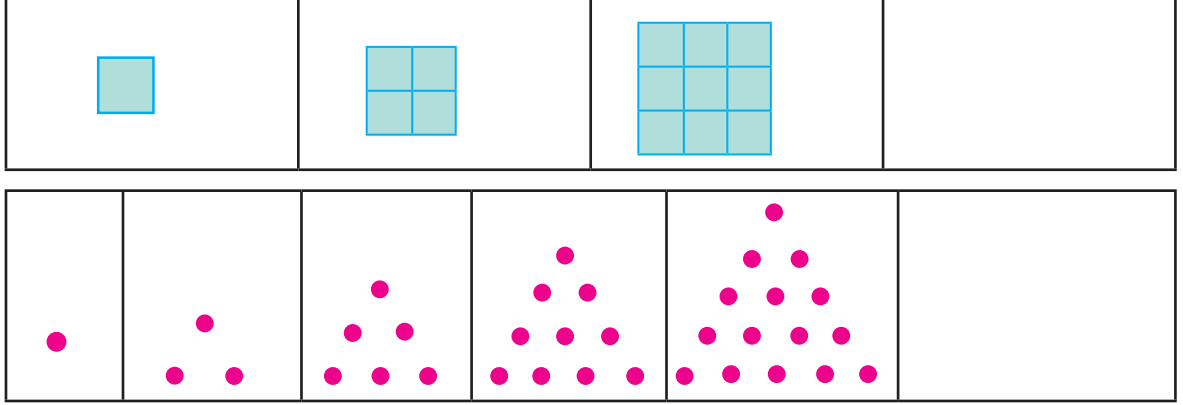
-

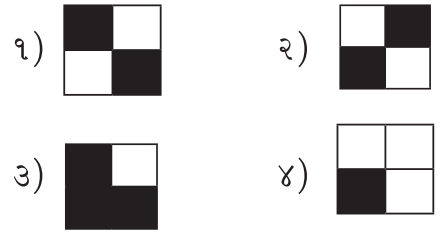
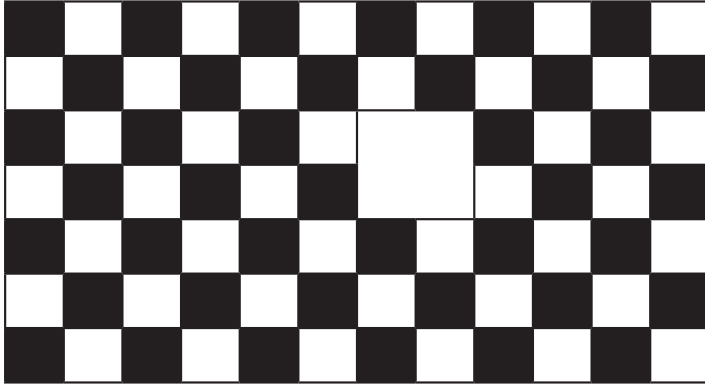
ઘરની સંખ્યા	૧	૨	૩	૪	૫
દીવાસળીની સળીઓની સંખ્યા	૬	૧૧	૧૬		

- આકૃતિબંધ તૈયાર થાય તેવી દીવાસળીની સળીઓની મદદથી એકાદ રચના બનાવ.

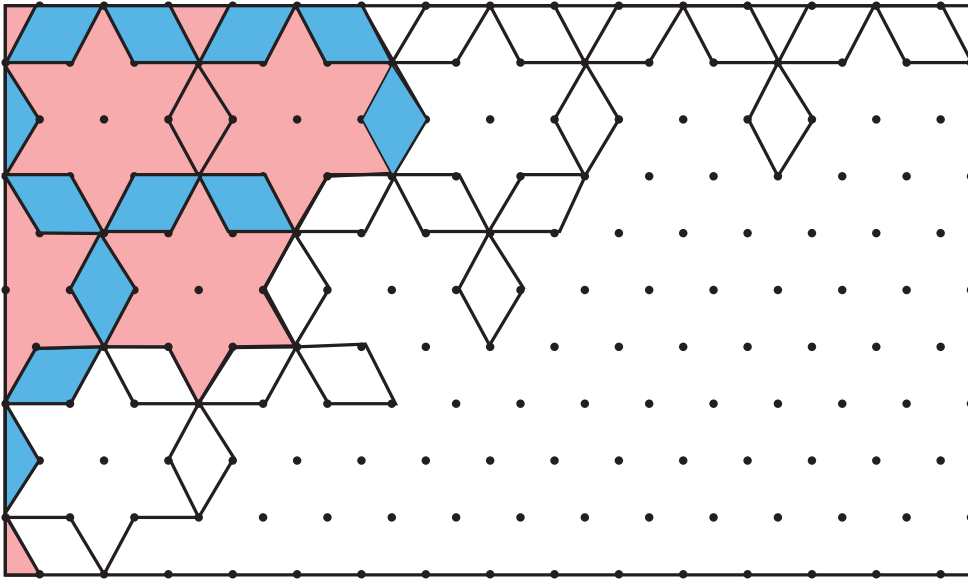
- આકૃતિનો ક્રમ ધ્યાનમાં રાખીને આકૃતિના ક્રમમાં આગળ આવનારી આકૃતિ દોર.

- એક ઓરડીમાં લાદી બેસાડતી વખતે અજ્ય એક લાદી બેસાડવાનું ભૂલી ગયો. આપેલા પર્યાયમાંથી યોગ્ય લાદી શોધીને તું તેને લાદી બેસાડવામાં મદદ કર.

- રંગોળી પૂર્ણ કર અને તેમાં યોગ્ય રંગ ભર.

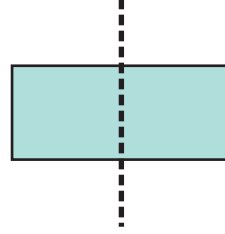

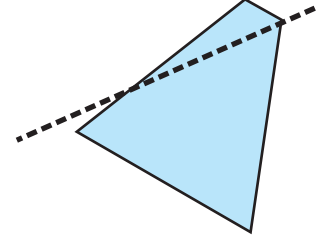
૯. સંમિતી શોધીએ

- ◆ એકાદી રેખા વડે આકૃતિનાં થતાં બે ભાગ એક બીજા ઉપર બંધ બેસતા આવે, તો તે આકૃતિ તે રેખાના સંદર્ભમાં સંમિત આકૃતિ છે.
- ◆ એકાદી રેખા વડે આકૃતિનાં થતાં બે ભાગ એક બીજા ઉપર બંધ બેસતા ન આવે, તો તે આકૃતિ તે રેખાના સંદર્ભમાં સંમિત હોતી નથી.

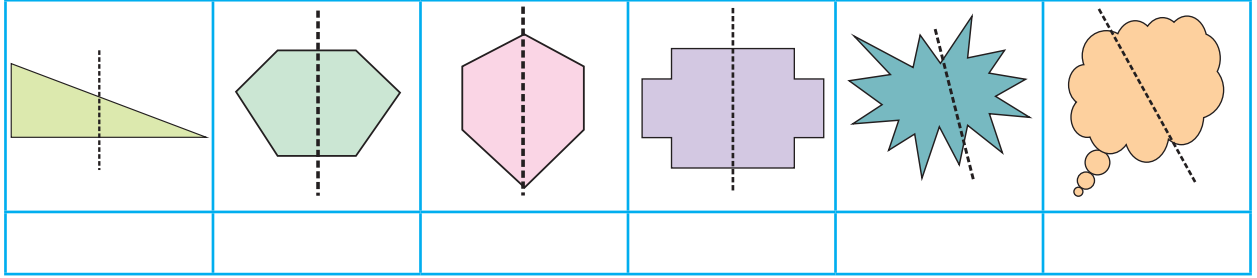
ઉદા. : સંમિત છે.

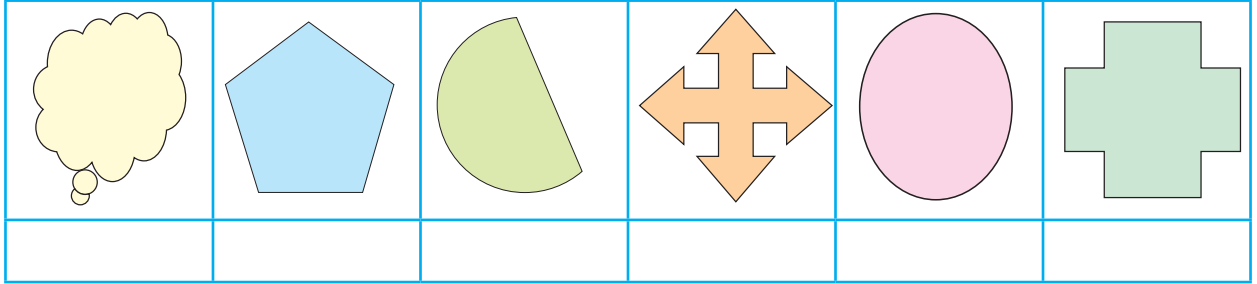
સંમિત નથી.

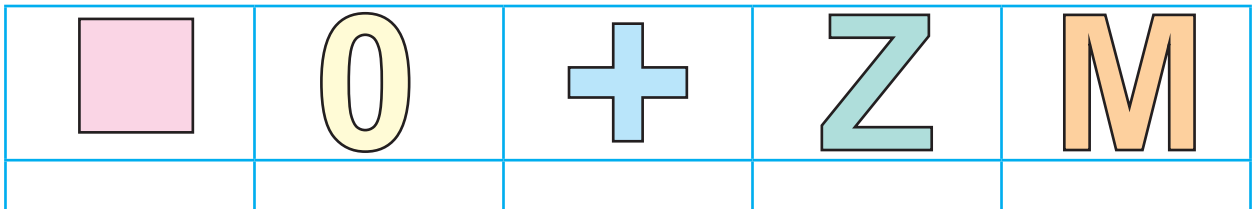
- આપેલી આકૃતિઓ તૂટક રેખા સાથે સંમિત હોય તો ✓ આવી નિશાની કર અને ન હોય તે ✗ આવી નિશાન કર.

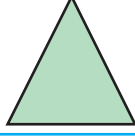
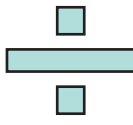

- આપેલી આકૃતિઓ સંમિત છે કે નહિ તે તૂટક રેખાથી નક્કી કર અને નીચેના ખાનામાં ✓ આવી અને ન હોય તો ✗ આવી નિશાની કર.

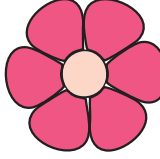
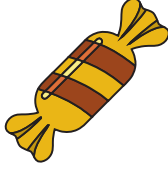

- નીચેની આકૃતિઓ/ અક્ષરોના બેસમાન ભાગ કરીને સંમિત છે કે નહિ તે નક્કી કર અને નીચેના ખાનામાં ✓ આવી નિશાની કર અને ન હોય તો ✗ આવી નિશાની કર.

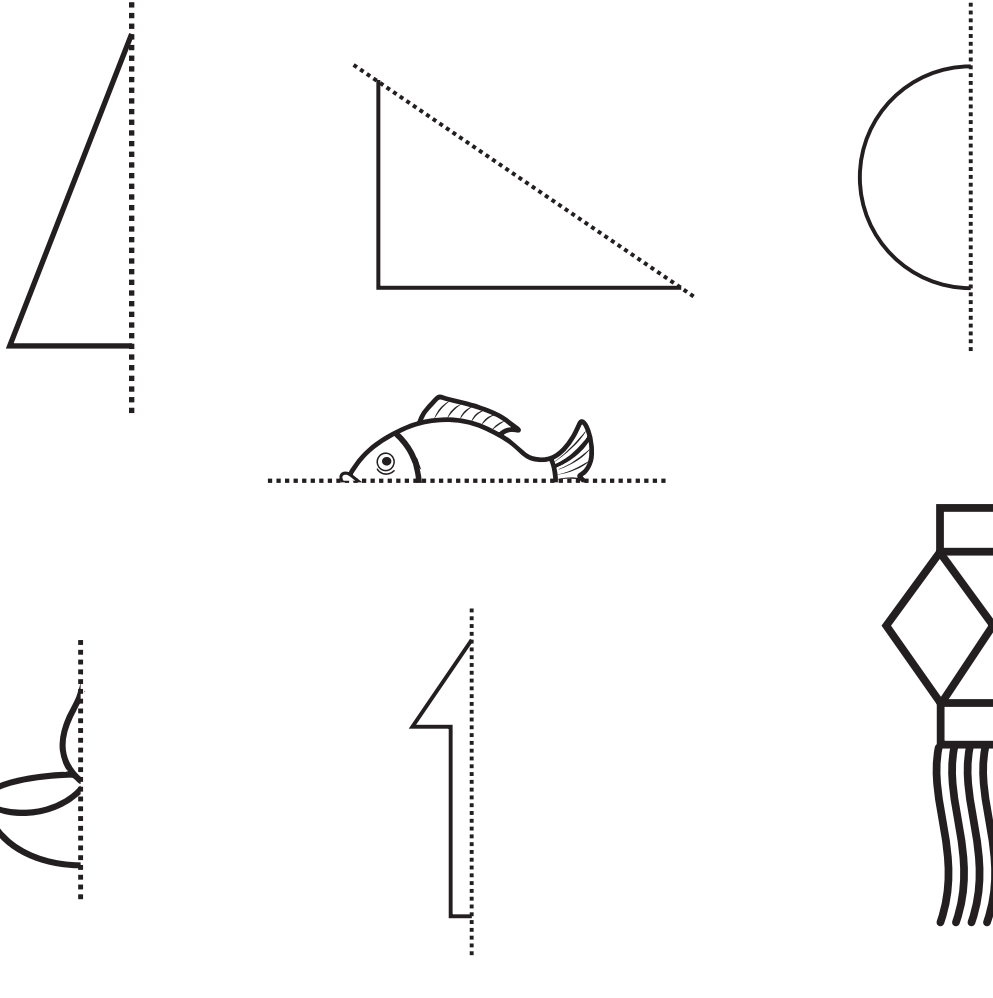

H	L			X

○ નીચેના ચિત્રો સંમિત છે કે નહિ તે નક્કી કર.

					
સંમિત નથી.	.....	.....	.....	.....	.....

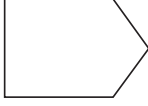
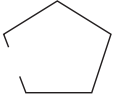

○ નીચેની સંમિત આકૃતિઓમાં સરખા આવે તેવા અર્ધા ભાગ દોર અને રંગ.

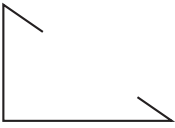
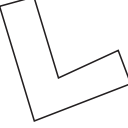
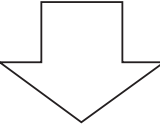
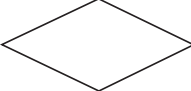
- ઈંગ્લિશ કેપિટલ લિપીમાં કયા અક્ષરો સંમિત થઈ શકશે નહિ તેવા પાંચ અક્ષર શોધ અને લખ.

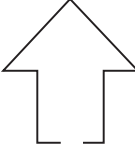

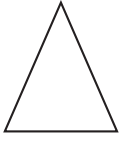
.....	.....	.....	.....	.....
-------	-------	-------	-------	-------

બંધ આકૃતિઓ ખુલ્લી આકૃતિઓ

બંધ			ખુલ્લી		
-----	---	---	--------	---	---

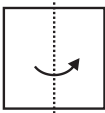

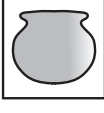

- નીચે આપેલી આકૃતિમાં બંધ અને ખુલ્લી આકૃતિ ઓળખ અને તેની નીચે લખ.

			
ખુલ્લી	.....	.....	.....

			
.....	.....	.....	.....

			
.....	.....	.....	.....

- કાગળની ગડી વાળીને નીચે પ્રમાણે જુદી જુદી ડિઝાઇન તૈયાર કરીને જો.

		કાપ		હવે ઉઘાડીને જો.			આવા આકાર મળશે.
							

૧૦. સરવાળા કરીએ

○ ઉકેલ.

૧) સુમેઘા કાકી લાડુના કારખાનામાં કામ કરે છે.
તેમણે પ્રત્યેક દિવસે નીચે પ્રમાણેના લાડુ કર્યાં.

સોમવાર - ૩૮ મગના લાડુ	મંગળવાર - ૪૨ રવાના લાડુ
બુધવાર - ૨૮ મગના લાડુ	ગુરુવાર - ૩૯ રવાના લાડુ
શુક્રવાર - ૨૭ બેસન લાડુ	શનિવાર - ૪૬ બેસન લાડુ

અ) સુમેઘા કાકીએ અઠવાડિયામાં મગના કેટલા લાડુ બનાવ્યા ?

દ	એ
+	

બ) સુમેઘા કાકીએ અઠવાડિયામાં રવાના કેટલા લાડુ બનાવ્યા ?

દ	એ
+	

ક) સુમેઘા કાકીએ અઠવાડિયામાં બેસનના કેટલા લાડુ બનાવ્યા ?

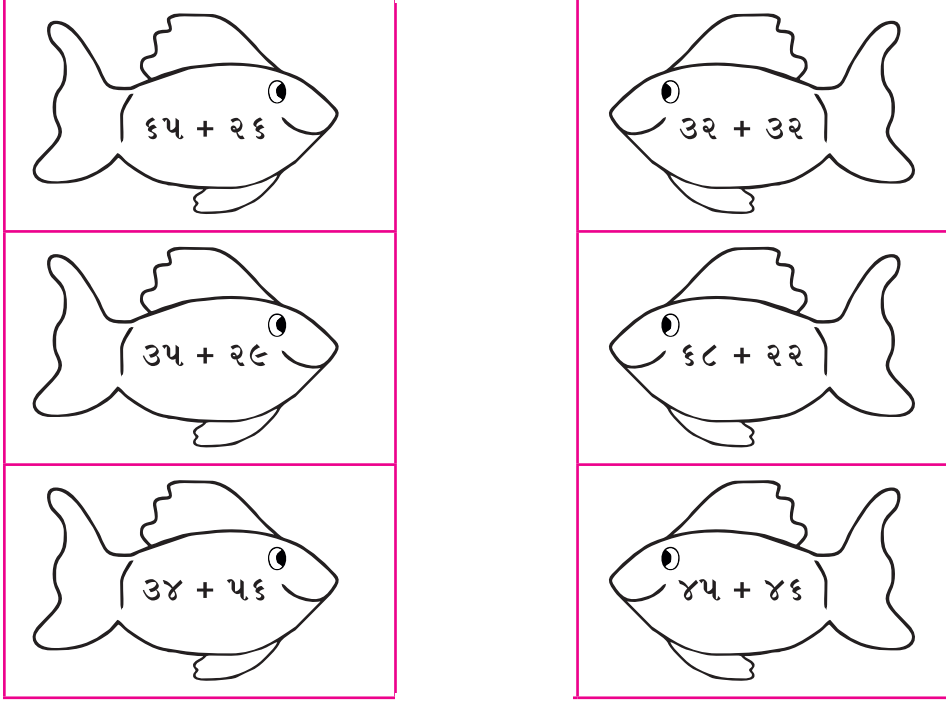
દ	એ
+	

ડ) સુમેઘા કાકીએ અઠવાડિયામાં મગના અને રવાના કેટલા લાડુ બનાવ્યા ?

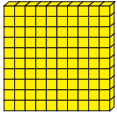

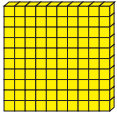
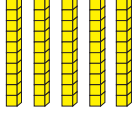

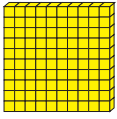
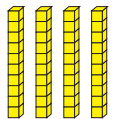

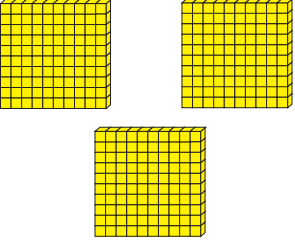

દ	એ
+	

ઈ) સુમેઘા કાકીએ અઠવાડિયામાં બધા જ પ્રકારના કેટલા લાડુ બનાવ્યા?

૨) સમાન ઉત્તર આવનારી માછલીઓ એકસરખાં રંગથી રંગ અને જોડી બનાવ.

○ નીચેના ચિત્રોના આધારે સંખ્યા લખ અને સરવાળો પૂર્ણ કર.

			
	 ૧	 ૫	 ૬
+	 ૧	 ૪	 ૫
	 ૩	૦	 ૧

શ	દ	એ
૧	૧	
૧	૫	૬
૧	૪	૫
૩	(૧)૦	(૧)૧

૧) નીચેના ચિત્રોના આધારે સંખ્યા લખ અને સરવાળો પૂર્ણ કર.

 +	 +	 +	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #e0f2f1;"><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr style="background-color: #e0f2f1;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ									
શ	દ	એ													
 +	 +	 +	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #e0f2f1;"><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr style="background-color: #e0f2f1;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ									
શ	દ	એ													
 +	 +	 +	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #e0f2f1;"><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr style="background-color: #e0f2f1;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ									
શ	દ	એ													

○ ઉદાહરણ ઉકેલ.

૧)

શ	દ	એ
૭	૪	૨
+	૧	૮

૨)

શ	દ	એ
૪	૫	૪
+	૩	૫

૩)

શ	દ	એ
૫	૪	૪
+	૨	૦

૪)

	શ	દ	એ
	૭	૦	૮
+	૧	૦	૬

૫)

	શ	દ	એ
	૪	૫	૮
+	૧	૬	૮
+		૨	૯

૬)

	શ	દ	એ
	૬	૫	૭
+	૨	૬	૨
+		૨	૬

○ ઉકેલ.

૧) ૨૯૯ + ૭૧

	શ	દ	એ
+			

૨) ૪૫૫ + ૧૨૮

	શ	દ	એ
+			

૩) ૮૦૩ + ૧૬૯

	શ	દ	એ
+			

૪) ૫૯૯ + ૩૦૯

	શ	દ	એ
+			

૫) ૨૬૯ + ૧૭૦ + ૨૦૪

	શ	દ	એ
+			
+			

૬) ૩૦૮ + ૭૪ + ૫૬

	શ	દ	એ
+			
+			

○ ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય અંક લખ.

૧)

	શ	દ	એ
	<input type="text"/>	૧	૭
+	૨	<input type="text"/>	૩
	૬	૬	૦

૨)

	શ	દ	એ
	૪	<input type="text"/>	૭
+	<input type="text"/>	૩	<input type="text"/>
	૪	૮	૭

○ આડી માંડણી કરીને સરવાળો કર.

૧) ૬૯૧ + ૯ =

૨) ૮૫૬ + ૮૦ =

૩) ૭૭૮ + ૪૯ =

૪) ૫૦૮ + ૪૩ =

૫) ૯૭૬ + ૨૪ =

૬) ૪૯૯ + ૨૦ =

○ મગજ દોડાવ.

૮૯ + =

+ ૧૫૬ =

+ = ૬૪૬

<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	૮
<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	૬
<input type="text"/>	-	<input type="text"/>	=	૬
<input type="text"/>	-	<input type="text"/>	=	૮

૩) યાસ્મિનની દુકાનમાં 'અ' કંપનીના દૂધની ૩૭૭ થેલીઓ 'બ' કંપનીના દૂધની ૧૦૬ થેલીઓ અને 'ક' કંપનીના દૂધની ૩૫૬ થેલીઓ આવી, તો કુલ કેટલી થેલીઓ આવી ?

શ	દ	એ

૪) ૨૭ માર્ચના ૪૩૯ વ્યક્તિઓએ કોવિડશિલ્ડની રસી લીધી અને ૨૦૯ વ્યક્તિઓએ કોવેક્સિનની રસી લીધી. તો તે દિવસે કુલ કેટલાં લોકોએ રસી લીધી.

શ	દ	એ

૫) રોઝીને મમ્મીએ દુકાનમાંથી કેટલુંક કરિયાણું અને કેટલીક શાકભાજી લાવવાનું કહ્યું. રોઝીને નીચે પ્રમાણે બે પાવતીઓ મળી.

કરિયાણાની દુકાન કુડાળ, બજાર પેઠ		
વસ્તુ	વજન	કિંમત
ઘઉં	૪ કિલો	૧૮૪
તેલ	૨ લીટર	૩૫૬
વોશિંગ પાવડર	૧ કિલો	૧૩૬
કુલ		

શાકભાજી - ફળોની દુકાન કુડાળ, બજાર પેઠ		
વસ્તુ	વજન	કિંમત
પળવર	૨ કિલો	૧૨૦
સફરજન	૧ કિલો	૨૮૦
કેળાં	૨ ડઝન	૧૧૦
કુલ		

કરિયાણાની દુકાનમાં રોઝીએ કુલ કેટલા રૂપિયા આપ્યા ?

શાકભાજી - ફળોની દુકાનમાં રોઝીએ કુલ કેટલા રૂપિયા આપ્યા ?

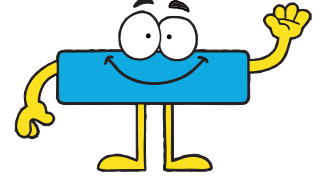
કરિયાણું, શાકભાજી અને ફળો લાવવા માટે રોઝીએ કુલ કેટલા રૂપિયા ખર્ચ કર્યો ?

□□□

૧૧. બાદબાકી કરીએ

○ શાબ્દિક ઉદાહરણો.

સ્વાતિ દર વર્ષે જંગલ સફારીમાં જાય છે અને પ્રાણીઓની સંખ્યા નોંધે છે. વર્ષ ૨૦૨૦ અને વર્ષ ૨૦૨૧ આ બે વર્ષમાં તેણે નોંધેલા પ્રાણીઓની સંખ્યા નીચે પ્રમાણે છે :

પ્રાણીઓની સંખ્યા		
પ્રાણી	વર્ષ ૨૦૨૦	વર્ષ ૨૦૨૧
હાથી	૨૭	૨૧
હરણ	૯૫	૭૭
ગેંડો	૧૫	૩૮

૧) વર્ષ ૨૦૨૧ માં હાથીની સંખ્યા કેટલી ઓછી થઈ ?

દ	એ

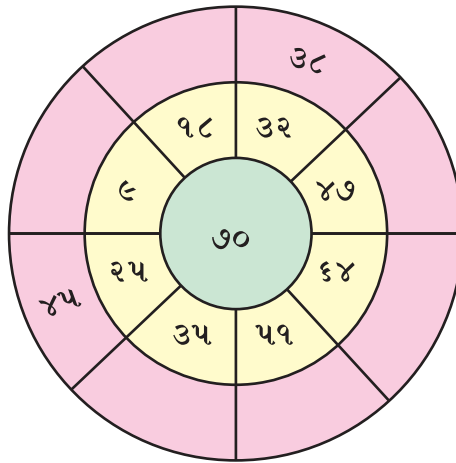
૨) વર્ષ ૨૦૨૧ માં હરણની સંખ્યા કેટલી ઓછી થઈ ?

દ	એ

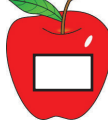

૩) વર્ષ ૨૦૨૧ માં ગેંડાની સંખ્યા કેટલી વધારે છે ?

દ	એ

○ બાદબાકીનું અધૂરું ચક્ર પૂર્ણ કર.

○ મગજ દોડાવ.

	+		+		=	૨૧		
	+		-		=	૧૩		
			-		=	૫		
	-		+		+		=	<input style="width: 50px; height: 20px;" type="text"/>

- જેનેલિયા પાસે બસો રૂપિયાની ૧ નોટ છે. તેણે યુચુફને પંચાવન રૂપિયા આપવાના છે, તો જેનેલિયાને પપ્પા પાસેથી પૈસા છૂટાં કરવામાં મદદ કર. .

૨૦૦ રૂપિયાની નોટ	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td style="background-color: #fce4ec;">શ</td><td style="background-color: #fce4ec;">દ</td><td style="background-color: #fce4ec;">એ</td></tr> <tr><td style="background-color: #fff9c4;">૨</td><td style="background-color: #fff9c4;">૦</td><td style="background-color: #fff9c4;">૦</td></tr> </table>	શ	દ	એ	૨	૦	૦
શ	દ	એ					
૨	૦	૦					

છૂટા	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td style="background-color: #fce4ec;">શ</td><td style="background-color: #fce4ec;">દ</td><td style="background-color: #fce4ec;">એ</td></tr> <tr><td style="background-color: #fff9c4;">૧</td><td style="background-color: #fff9c4;">૯</td><td style="background-color: #fff9c4;">૧૦</td></tr> </table>	શ	દ	એ	૧	૯	૧૦
શ	દ	એ					
૧	૯	૧૦					

હવે જેનેલિયા યુચુફને ૫૫ રૂપિયા આપી શકશે કે ? .....

હજુ કયા પ્રકારે પૈસા છૂટાં કરી શકાય ?

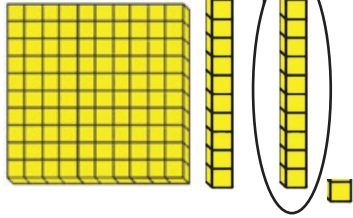
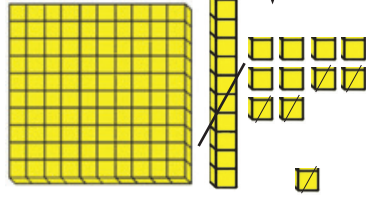
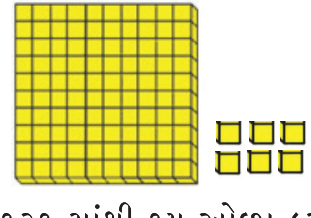
શ	દ	એ

- નીચેના રૂપિયાના પૈસા છૂટાં કર.

<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td style="background-color: #fce4ec;">શ</td><td style="background-color: #fce4ec;">દ</td><td style="background-color: #fce4ec;">એ</td></tr> <tr><td style="background-color: #fff9c4;">૨</td><td style="background-color: #fff9c4;">૫</td><td style="background-color: #fff9c4;">૨</td></tr> </table>	શ	દ	એ	૨	૫	૨	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td style="background-color: #fce4ec;">શ</td><td style="background-color: #fce4ec;">દ</td><td style="background-color: #fce4ec;">એ</td></tr> <tr><td style="background-color: #fff9c4;"> </td><td style="background-color: #fff9c4;"> </td><td style="background-color: #fff9c4;"> </td></tr> </table>	શ	દ	એ			
શ	દ	એ												
૨	૫	૨												
શ	દ	એ												
દશક છૂટા પાડ.														
<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td style="background-color: #fce4ec;">શ</td><td style="background-color: #fce4ec;">દ</td><td style="background-color: #fce4ec;">એ</td></tr> <tr><td style="background-color: #fff9c4;">૬</td><td style="background-color: #fff9c4;">૦</td><td style="background-color: #fff9c4;">૦</td></tr> </table>	શ	દ	એ	૬	૦	૦	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td style="background-color: #fce4ec;">શ</td><td style="background-color: #fce4ec;">દ</td><td style="background-color: #fce4ec;">એ</td></tr> <tr><td style="background-color: #fff9c4;"> </td><td style="background-color: #fff9c4;"> </td><td style="background-color: #fff9c4;"> </td></tr> </table>	શ	દ	એ			
શ	દ	એ												
૬	૦	૦												
શ	દ	એ												
દશક છૂટા પાડ.														

○ નીચેના ઉદાહરણનું નિરીક્ષણ કર.

$$૧૨૧ - ૧૫ = ?$$

<p>પગથિયું ૧</p> <p>(૧૨૧ ની માંડણી કરી)</p>	<p>પગથિયું ૨</p> <p>(દશક છૂટાં કરીને ૧૫ ઓછા કર્યા)</p>	<p>પગથિયું ૩</p> <p>(૧૨૧ માંથી ૧૫ ઓછા કરતાં ૧૦૬ સિલ્લક રહ્યાં)</p>
---	--	--

○ ઉકેલ.

<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૨</td><td>૩</td><td>૮</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૨</td><td>૯</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૨	૩	૮	—	૨	૯				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૪</td><td>૪</td><td>૪</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૫</td><td>૩</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૪	૪	૪	—	૫	૩				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૫</td><td>૪</td><td>૪</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૬</td><td>૫</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૫	૪	૪	—	૬	૫			
શ	દ	એ																																													
૨	૩	૮																																													
—	૨	૯																																													
શ	દ	એ																																													
૪	૪	૪																																													
—	૫	૩																																													
શ	દ	એ																																													
૫	૪	૪																																													
—	૬	૫																																													
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૮</td><td>૪</td><td>૨</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૩</td><td>૮</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૮	૪	૨	—	૩	૮				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૫</td><td>૬</td><td>૮</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૪</td><td>૯</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૫	૬	૮	—	૪	૯				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૪</td><td>૩</td><td>૪</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૫</td><td>૧</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૪	૩	૪	—	૫	૧			
શ	દ	એ																																													
૮	૪	૨																																													
—	૩	૮																																													
શ	દ	એ																																													
૫	૬	૮																																													
—	૪	૯																																													
શ	દ	એ																																													
૪	૩	૪																																													
—	૫	૧																																													
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૭</td><td>૮</td><td>૩</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૯</td><td>૧</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૭	૮	૩	—	૯	૧				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૨</td><td>૩</td><td>૩</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૧</td><td>૫</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૨	૩	૩	—	૧	૫				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr><th>શ</th><th>દ</th><th>એ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td>૬</td><td>૨</td><td>૩</td></tr> <tr><td>—</td><td> ૪</td><td>૮</td></tr> <tr style="background-color: #ffffcc;"><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	શ	દ	એ				૬	૨	૩	—	૪	૮			
શ	દ	એ																																													
૭	૮	૩																																													
—	૯	૧																																													
શ	દ	એ																																													
૨	૩	૩																																													
—	૧	૫																																													
શ	દ	એ																																													
૬	૨	૩																																													
—	૪	૮																																													

○ આડી માંડણી કરીને બાદબાકી કર.

૧) ૮૦૦ - ૧૯૯ =

૨) ૯૦૫ - ૧૮ =

૩) ૩૦૫ - ૧૨૪ =

૪) ૫૧૦ - ૧૯ =

૫) ૪૯૦ - ૧૦૫ =

૬) ૭૦૧ - ૧૬૩ =

○ ઉકેલ.

	શ	દ	એ
-	<input type="text"/>	૪	૪
	૫	<input type="text"/>	૬
	૧	૮	૮

	શ	દ	એ
-	<input type="text"/>	૩	૧
	૧	<input type="text"/>	૯
	૧	૪	૨

	શ	દ	એ
-	૮	૮	<input type="text"/>
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	૯
		૮	૯

○ શાબ્દિક ઉદાહરણ ઉકેલ.

૧) સોનુ ચાનું પેકેટ લેવા દુકાનમાં ગયો. તેને ચાનું પેકેટ લેવામાં મદદ કર.

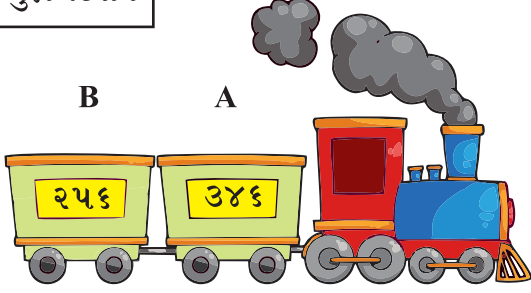
કઈ કંપનીની ચા મોંઘી છે ?

કેટલા રૂપિયાથી મોંઘી છે ?

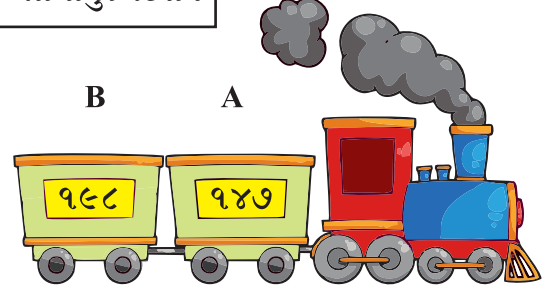
શ	દ	એ

૨) પુણે સ્ટેશનથી એક માલગાડી બેંગલોર જવા માટે ઊપડી છે. માલગાડીના ડબા પર તેમાં મૂકેલા કોથળાની સંખ્યા લખી છે. આ પ્રવાસ દરમ્યાન આવતાં સોલાપુર સ્ટેશન પર માલગાડીમાંના કેટલાક કોથળા ઉતારવામાં આવ્યા.

પુણે સ્ટેશન

સોલાપુર સ્ટેશન

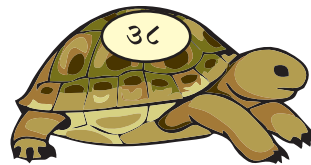
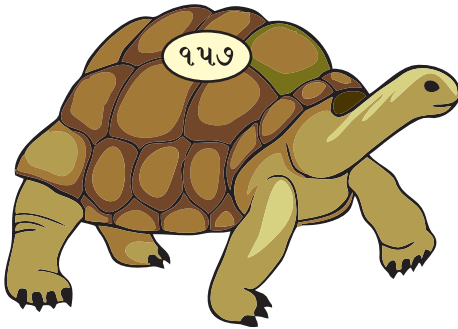
- A ડબામાંથી કેટલા કોથળા સોલાપુરમાં ઉતારવામાં આવ્યાં ?

શ	દ	એ

- B ડબામાંથી કેટલા કોથળા સોલાપુરમાં ઉતારવામાં આવ્યાં ?

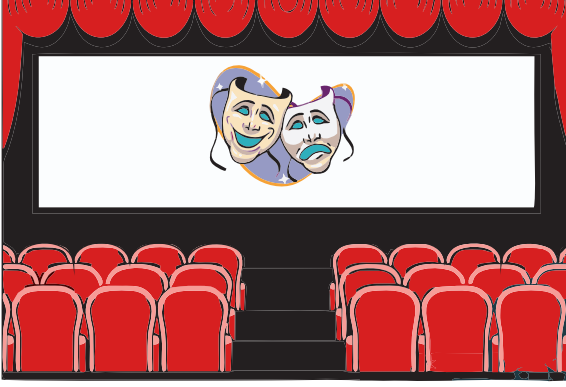
શ	દ	એ

૩) પિતા કાચબાની ઉંમર ૧૫૭ વર્ષ અને પુત્ર કાચબાની ઉંમર ૩૮ વર્ષ છે. તો પિતા કાચબો પુત્ર કાચબા કરતાં કેટલો વર્ષ મોટો હશે ?

શ	દ	એ

- ૪) એક નાટ્યગૃહની બેઠક ક્ષમતા ૮૪૭ છે. ૬૩૭ પ્રેક્ષકો નાટક જોવા માટે ઉપસ્થિત રહ્યા છે, તો કેટલી બેઠકો હજુ ખાલી છે?

શ	દ	એ

- ૫) તમારા ઘરનું ગયા મહિનાનું અને ચાલુ મહિનાનું લાઈટબીલ લે બંને મહિનામાં વપરાયેલા યુનિટ વચ્ચેનો ફરક શોધ.

ગયા મહિનાના યુનિટ

--	--	--

ચાલુ મહિનાના યુનિટ

--	--	--

શ	દ	એ

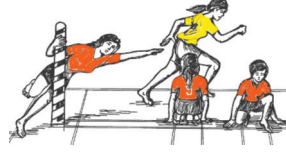
○ મિશ્ર ઉદાહરણો.

- ૧) શરદને મમ્મીએ ફળો લાવવા માટે ૫૦૦ રૂપિયાની નોટ આપી. તેણે ૨૪૦ રૂપિયાની કિંમતના એક કિલો સરફજન, ૧૨૦ રૂપિયાની કિંમતના એક કિલો સંતરા લીધા. ફળ વેચનારા ફેરિયાએ તેને ૧૨૦ રૂપિયા પાછા આપ્યા. ફેરિયાએ પૈસા બરાબર પાછા આપ્યા કે ? નથી આપ્યા તો કેટલા રૂપિયા ઓછા અથવા વધારે આપ્યાં?

૨) શાળામાંના વિદ્યાર્થીઓને નીચે પ્રમાણે રમત ગમે છે.

	ખો-ખો	કબડ્ડી
છોકરાઓ	૩૨૬	૩૫૬
છોકરીઓ	૩૮૫	૨૮૮

• ખો-ખો ગમતી હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓ કેટલા ?

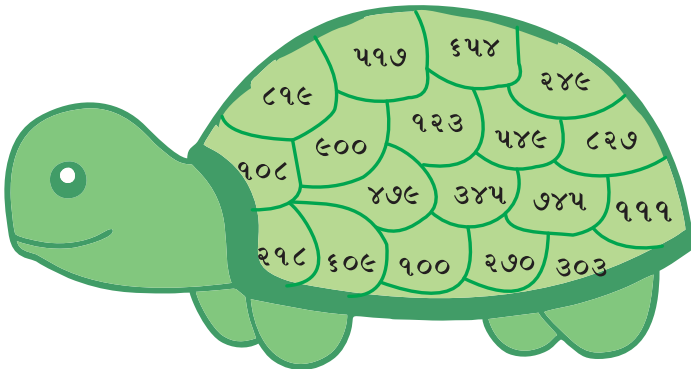
• કબડ્ડી ગમતી હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓ કેટલા ?

• વિદ્યાર્થીઓને કઈ રમત વધારે ગમે છે?

ખો-ખો ગમતી હોય તેવા કબડ્ડી ગમતી હોય તેવા બંનેમાંનો તફાવત

૩) એક ગોડાઉનમાં ૫૧૨ ઘઉંના કોથળા છે. તેમાંથી ૨૩૫ કોથળા ઘઉં વેચ્યા અને ૧૬૭ કોથળા નવા ગોડાઉનમાં લાવ્યા, તો હવે ગોડાઉનમાં કુલ કેટલા કોથળા હશે ?

૪) કાચબાની પીઠ ઉપરથી કોઈપણ બે સંખ્યા પસંદ કરીને તેનો સરવાળો અને બાદબાકી કર.

--	--

(નોંધ : આ પ્રમાણે બીજા ઉદાહરણ તૈયાર કરીને ઉકેલ.)

○ શહેરોની વચ્ચેનું અંતર :

શહેર	સોલાપુર	નાદેડ	અમરાવતી	રત્નાગિરી	નાસિક	કોલ્હાપુર	ઔરંગાબાદ	પુણે	નાગપુર	મુંબઈ
મુંબઈ	૪૧૧	૬૩૦	૭૧૦	૩૮૯	૧૮૫	૪૨૩	૪૦૪	૧૭૦	૯૧૦	૦
નાગપુર	૬૪૦	૨૪૦	૧૫૫	૧૦૭૫	૭૩૧	૯૪૭	૫૨૦	૭૩૦	૦	
પુણે	૨૪૨	૪૪૬	૫૬૮	૩૬૮	૪૪૬	૨૩૮	૨૨૭	૦		
ઔરંગાબાદ	૩૧૧	૨૭૯	૩૫૪	૫૯૨	૨૧૮	૪૫૪	૦			
કોલ્હાપુર	૨૪૮	૫૨૬	૮૦૯	૧૨૯	૪૧૬	૦				
નાસિક	૪૨૪	૪૯૭	૫૧૮	૪૧૩	૦					
રત્નાગિરી	૩૭૦	૬૫૫	૮૪૦	૦						
અમરાવતી	૫૪૯	૨૮૯	૦							
નાદેડ	૨૭૧	૦								
સોલાપુર	૦									

ઉપરના તકતાનું નિરીક્ષણ કરીને પ્રશ્નોના જવાબ લખ.

૧) નાગપુરથી સૌથી દૂર હોય તેવું શહેર કયું ?

.....

૨) સૌથી ઓછું અંતર કયા બે શહેરો વચ્ચે છે ?

.....

૩) ઔરંગાબાદ અને નાસિક બંને શહેરોની વચ્ચેનું અંતર કેટલું ?

.....

૪) પુણેથી રત્નાગિરીનું અંતર પુણેથી મુંબઈ કરતાં કેટલું વધારે છે ?

.....

૧૨. ગુણાકાર કરીએ

દશકનો ગુણાકાર

○ ઉકેલ.

$$૧) ૧૦ \times ૪ = \boxed{૪૦}$$

$$૨) ૨૦ \times ૩ = \boxed{}$$

$$૩) ૭૦ \times ૧ = \boxed{}$$

$$૪) ૬૦ \times ૨ = \boxed{}$$

$$૫) ૫૦ \times ૫ = \boxed{}$$

$$૬) ૧૦ \times ૧૦ = \boxed{}$$

○ ગુણાકાર કર.

$$૧) ૫૬ \times ૨ = ૧૦૬$$

$$૨) ૨૬ \times ૪ = ૮૬$$

$$૩) ૨૬ \times ૨ = \boxed{}$$

$$૪) ૫૬ \times ૭ = \boxed{}$$

$$૫) ૬૬ \times ૪ = \boxed{}$$

$$૬) ૯૬ \times ૩ = \boxed{}$$

$$૭) ૩૬ \times ૧૬ = \boxed{}$$

$$૮) ૨૬ \times ૪૬ = \boxed{}$$

ચોકડી ગુણાકાર (લેટીસ પદ્ધતિ)

○ ચોકડી ગુણાકારનો (લેટીસ પદ્ધતિ) ઉપયોગ કરીને ગુણાકાર કર.

$$૩૨ \times ૪ = (૩૦ + ૨) \times ૪$$

×	૩૦	૨
૪	૧૨૦	૮

૧૨૦
૮
૧૨૮

$$૧૨૦ + ૮ = ૧૨૮$$

$$૧) ૫૨ \times ૩ =$$

$$(૫૦ + \dots) \times \dots$$

×	૫૦	૨
૩		

$$૩) ૭૩ \times ૮ =$$

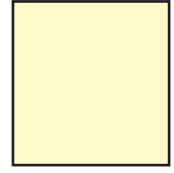
$$(\dots + \dots) \times \dots$$

×	૭૦	૩
૮		

○ ચોકડી ગુણાકારનો (લેટીસ પદ્ધતિ) ઉપયોગ કરીને ગુણાકાર કર.

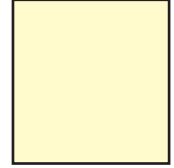
૧) $૨૪ \times ૧૩ =$

×	૨૦	૪
૧૦		
૩		

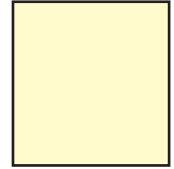
૨) $૫૬ \times ૧૫ =$

×	૫૦	૬
૧૦		
૫		

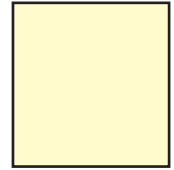
૩) $૪૩ \times ૨૭ =$

×	૪૦	૩
૨૦		
૭		

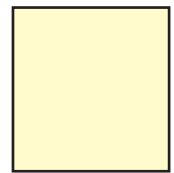
૪) $૩૮ \times ૨૨ =$

×	૩૦	૮
૨૦		
૨		

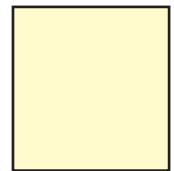
૫) $૬૭ \times ૧૩ =$

×	૬૦	૭
૧૦		
૩		

૬) $૬૨ \times ૧૨ =$

×	૬૦	૨
૧૦		
૨		

○ ગુણાકાર કર.

દ	એ
૩	૪
	૨
૬	૮

દ	એ
૨	૧
	૩

દ	એ
૨	૨
	૪

દ	એ
૧	૩
	૨

○ ગુણાકાર કર.

જેમ કે :

દ	એ
૧	
૨	૬
	૩
૭	૧૮

દ	એ
૧	૫
	૬

દ	એ
૨	૩
	૪

દ	એ
૪	૬
	૨

○ ગુણાકાર કર.

શ	દ	એ
૨		
	૭	૩
		૩
૨	૧૪	૯

શ	દ	એ
	૫	૬
		૪

શ	દ	એ
	૨	૧
		૫

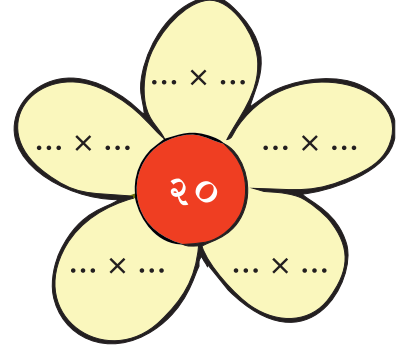
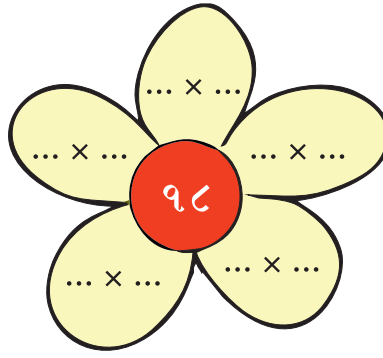
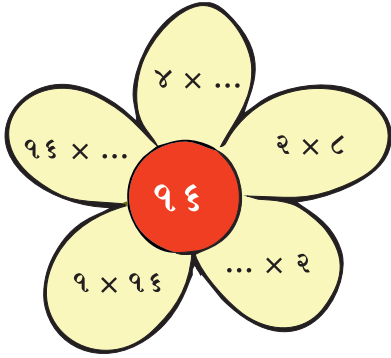

શ	દ	એ
	૬	૦
		૬

શ	દ	એ
	૮	૨
		૪

શ	દ	એ
	૫	૪
		૩

○ ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

○ ઉકેલ.

૧) $૨ \times \square = ૧૨$

૨) $\square \times ૭ = ૨૧$

૩) $૫ \times \square = ૨૦$

૪) $\square \times ૩ = ૨૭$

૫) $૪૬ \times \square = ૧૨૬$

૬) $\square \times ૨૬ = ૨૧૧$

○ ઉકેલ.

૧) $૪૩ \times ૨૨ = \square$

૨) $૭૪ \times ૧૩ = \square$

૩) $૫૫ \times ૧૬ = \square$

૪) $૩૫ \times ૨૪ = \square$

○ ચોકઠામાં યોગ્ય સંખ્યા લખ.

×	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૧	૨			૫					
૨		૪		૮						
૩			૯							
૪				૧૬						
૫		૧૦								

- તાળાની જોડી તેને યોગ્ય ચાવી સાથે બનાવ.

- ઉકલ.

૧) એક વર્ગમાં ૩૪ વિદ્યાર્થી છે, પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીએ ૪ છોડ વાવ્યાં તો કુલ કેટલા રોપ વાવ્યાં ?

૨) રંગની એક પેટી ૧૫ રૂપિયાની છે, આવી ૨૭ પેટી ખરીદવા માટે કેટલા રૂપિયા ખર્ચવા પડશે?

૩) એક બોક્સમાં ૪૨ પેંડા સમાય છે, તો આવા ૩૯ બોક્સમાં કુલ કેટલા પેંડા સમાશે?

૪) નોટબુકના એક પાનાં પર ૧૪ લાઈન છે, તો નોટબુકમાં ૫૬ પાનાં હોય તો કુલ કેટલી લાઈનો હશે ?

૫) એક દિવસમાં ૨૪ કલાક હોય છે, તો નવેંબર મહિનાના કુલ કેટલાં કલાક થશે ?

૬) એક ઈમારતમાં ૨૮ ઘર છે, તો આવી ૨૦ ઈમારતમાં કુલ કેટલા ઘર હશે ?

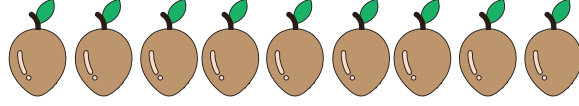
૧૩. ભાગાકાર કરીએ

સમાન વહેંચણી કરવી

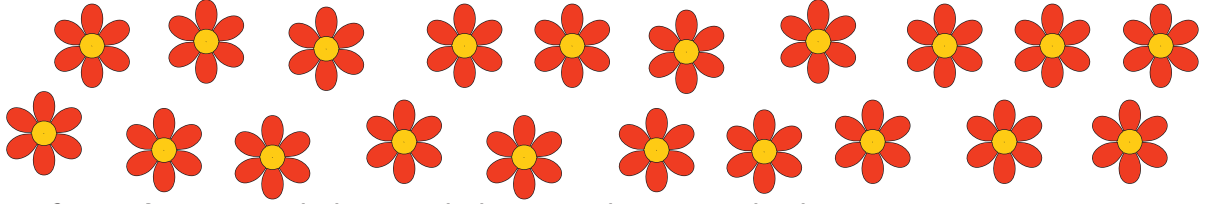

○ ઉકેલ.

દીપક : માસીએ મને ચીકુના ઝાડ પરથી ૯ ચીકુ આપ્યા, તે આપણે ત્રણ જણની વચ્ચે સરખા ભાગે વહેંચીએ.

પ્રત્યેકના ભાગે આવેલા ચીકુ	 દીપક	 ઓવી	 ઓજસ્વી
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

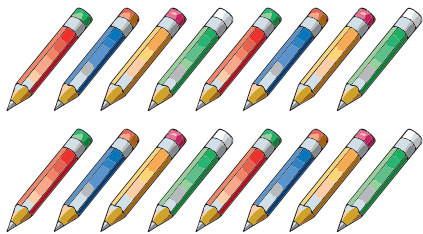
- ઉપરના ચિત્રમાં ૨૦ ફૂલો છે, આ ફૂલો બે જણ વચ્ચે સરખા ભાગે વહેંચતાં, પ્રત્યેકને કેટલા ફૂલ મળશે.
- ૨૦ ફૂલો ચાર જણ વચ્ચે સમાન ભાગે વહેંચતો દરેકને કેટલા ફૂલ મળશે ?
- એક ટોપલીમાં ૫ ફૂલો મૂક્યાં, તો ૨૦ ફૂલો માટે કેટલી ટોપલી જોઈશે?

○ ઉકેલ.

૧) શિક્ષકે ૧૬ રંગીન પેન્સિલોની વહેંચણી ૪ વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સમાન ભાગે કરી, તો પ્રત્યેકને કેટલી પેન્સિલો મળશે ?

કુલ પેન્સિલ

પ્રત્યેકનો ભાગ

રોહિત

જોર્જ

સાયના

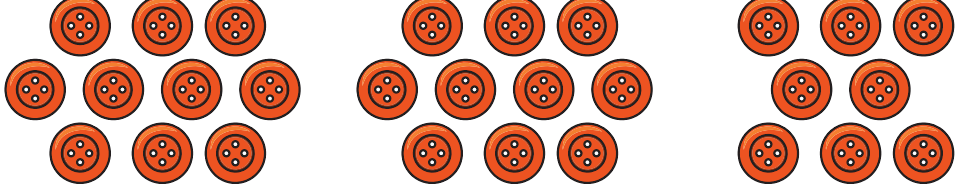

સ્વરા

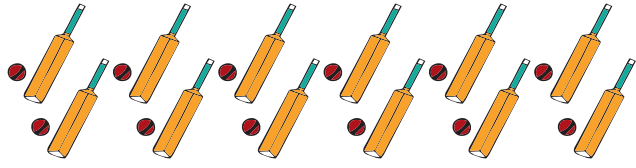
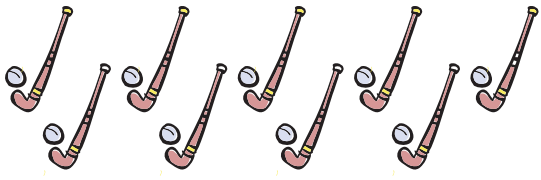
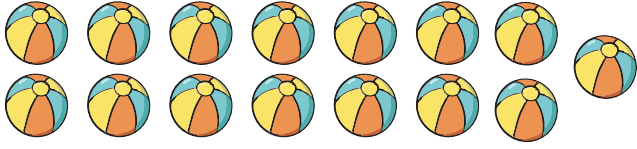
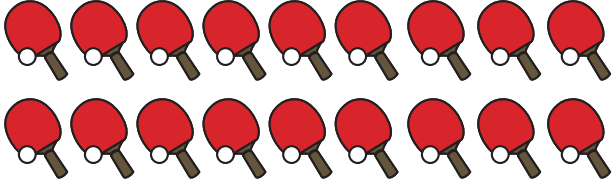

૨) આપેલા શર્ટને દરજીએ ૨૮ બટન સરખા ભાગે લગાડવાના છે, તો તે પ્રત્યેક શર્ટને કેટલા બટન લગાડશે તેટલા બટન પ્રત્યેક શર્ટ પર દોર.

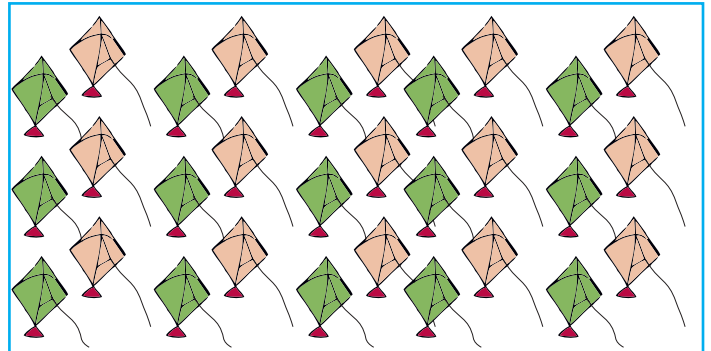
૩) નાયલોંઢી કેન્ઢ્રમાંથી ૩ શાળાઓ માટે રમતનું વિવિધ સાહિત્ય મળ્યું છે. તેની દરેક શાળામાં સમાન વહેંચણી કર.

રમતનું સાહિત્ય	કુલ રમતનું સાહિત્ય	પ્રત્યેક શાળાનો ભાગ		
		બરપડી	આમલોણ	વાજવડ
	૧૨	૪	૪	૪
				
				
				

જૂથ અથવા ભાગ કરવા.

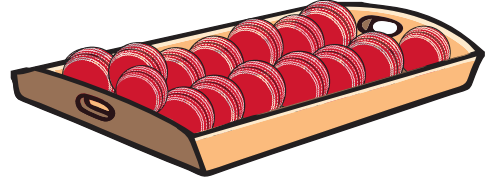
○ ઉકલ.

૧) મકરસંક્રાંતિના તહેવાર માટે રાધામાસીએ ફણસપાડાથી ૩૦ પતંગ લાવ્યા. પ્રત્યેક છોકરાઓનો પ્રત્યેક છોકરાઓનો બે પતંગ પ્રમાણે વહેંચણી કરતાં કેટલાં છોકરાઓને પતંગ મળશે ?

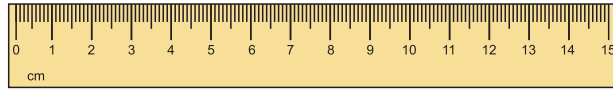

પતંગ મળેલા છોકરાઓની સંખ્યા :

૨) બાજુની મોટી ટ્રેમાંના ૧૫ દડા નાની ટ્રેમાં ભરવાના છે. એક નાની ટ્રેમાં ૫ દડા સમાય છે, તો કુલ કેટલી નાની ટ્રે લાગશે ? દડાના ચિત્રો તું જાતે દોરીને નક્કી કર.

૩) ૧૫ સેંમી દોરીના ૩ સેંમી લંબાઈના ભાગ કરતાં કેટલા ટુકડા થશે ?

થયેલાં કુલ ટુકડા :

એક જ સંખ્યા વારંવાર બાદ કરવી

○ ઉકેલ.

૧) અભિજીતે ૧૨ દડામાંથી તેના દરેક મિત્રને ૩ દડા આપ્યા, તો દડા કેટલા મિત્રોને વહેંચી શકશે ?

$$12 - 3 = 9$$

એક

$$9 - 3 =$$

બે

$$6 - 3 =$$

ત્રણ

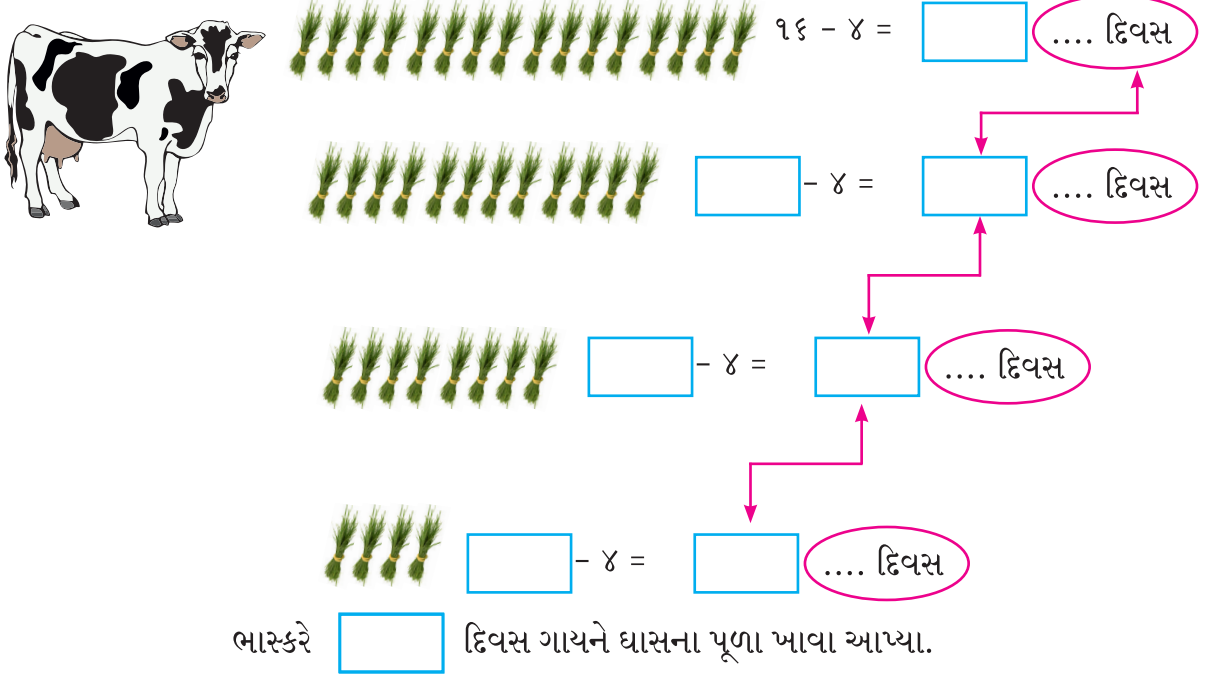

$$3 - 3 =$$

ચાર

અભિજીતે તેના મિત્રોને દડા વહેંચ્યા.

૨) ભાસ્કર પાસે ઘાસના ૧૬ પૂળા છે. ગાયને દરરોજ ૪ પૂળા ખાવા જોઈએ છે. તો આ પ્રમાણે ગાયને કેટલા દિવસ ખાવા આપી શકાશે ?

૧૬ - ૪ = ... દિવસ

- ૪ = ... દિવસ

- ૪ = ... દિવસ

- ૪ = ... દિવસ

ભાસ્કરે દિવસ ગાયને ઘાસના પૂળા ખાવા આપ્યા.

○ ઉકેલ.

જતીનને પોસ્ટની ટિકીટો ભેગી કરવાનો શોખ છે. તેણે ભેગી કરેલી ટિકીટો જોઈને નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખ.

- ૧) જતીન પાસે કેટલી ટિકીટો છે ?
- ૨) આ ટિકીટો સોમનાથ, ઉમાકાંત, દીપક અને કાંતામાં સમાન ભાગે વહેંચતા દરેકને કેટલી મળશે ?
- ૩) આ ટિકીટો એક પાકિટમાં ૪ પ્રમાણ મૂકતાં કેટલાં પાકિટ જોઈશે ?
- ૪) બધી ટિકીટો ૮ વિદ્યાર્થીઓમાં સમાન ભાગે વહેંચતા દરેકના ભાગે કેટલી ટિકીટો આવશે ?
- ૫) આ ટિકીટો ૩ વિદ્યાર્થીઓમાં સમાન ભાગે વહેંચતા કેટલી ટિકીટો સિલ્લક રહેશે ?

○ ઉકેલ.

ગોરખ, શશીકાંત રમેશ અને આદિરા દુકાનમાં નોટબુકો લેવા ગયા. એક નોટબુકની કિંમત ૭ રૂપિયા હોય તો દરેક જણ કેટલી નોટબુકો લઈ શકશે ?

	દરેક પાસેની રકમ	કેટલી નોટબુકો લઈ શકાશે ?	નોટબુકો લીધા પછીને સિલ્લક રકમ
ગોરખ	૪૨		
શશીકાંત	૭૦		
રમેશ	૩૫		
આદિરા	૫૦		

○ ઉદાહરણ ઉકેલ.

એક ચિત્ર વેચનાર પાસે ૪૫ ચિત્રો છે એક પેકેટમાં ૫ પ્રમાણે ચિત્રો મૂકતાં કેટલા પેકેટ જોઈશે ?

કુલ ચિત્રો : ૪૫

એક પેકેટમાંના ચિત્રો : ૫

સિલ્લક ચિત્રોની સંખ્યા : ૦

કેટલા પેકેટ લાગશે : ૯

$$\begin{array}{r}
 \boxed{૯} \text{ કેટલા પેકેટ લાગશે.} \\
 \boxed{૫} \overline{) ૪૫} \\
 \underline{૪૫} \\
 ૦૦ \text{ કેટલા ચિત્રો સિલ્લક રહેશે.}
 \end{array}$$

૧) સરલાએ લાગમાંથી ૪૨ ફૂલો લાવ્યા. ૭ ફૂલોનો એક હાર એ પ્રમાણે કેટલા હાર બનાવી શકાશે ?

કુલ ફૂલો :

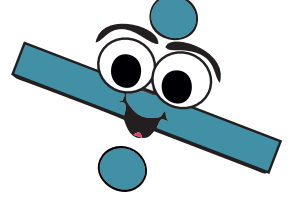
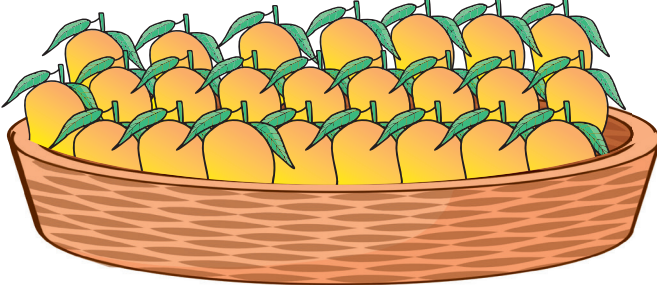
એક હારમાંના ફૂલો :

હાર બનાવ્યા પછી કેટલા ફૂલો સિલ્લક રહેશે :

કેટલી હાર બનશે :

$$\begin{array}{r}
 \boxed{} \text{ કેટલા હાર બનશે.} \\
 \boxed{} \overline{) ૪૨} \\
 \underline{} \\
  \text{ ફૂલો} \\
  \text{ હાર બનાવવા લાગેલા ફૂલો} \\
  \text{ કેટલા ફૂલ સિલ્લક રહેશે.}
 \end{array}$$

૨) રૂબીએ બજારમાંથી ૨૪ કેરીઓ લાવી. તે તેણે તેની ૪ સખીઓને સમાન ભાગે આપી.

કુલ કેરીઓ કેટલી =

કેટલા જણને આપી = કેટલા જણને)

દરેકને કેટલી કેરીઓ મળી = -

આપ્યા પછી કેટલી કરીઓ

સિલ્લક રહી =

..... દરેકને કેટલી

..... કુલ કેટલી

..... કુલ આપી

..... આપ્યા પછી સિલ્લક રહેશે.

○ ઉકેલ.

- પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીઓને ૩ કિલોગ્રામ ચોખા આપવાના નક્કી કર્યા તો ૧૮ કિલોગ્રામ ચોખા કેટલાને મળશે ?

ભાજક)

ભાગાકાર

ભાજ્ય

કેટલા આપ્યા

બાકી (શેષ)

૧) શિક્ષકે ૧૬ નોટબુકો લાવી, ૪ વિદ્યાર્થીઓને નોટબુકો આપી, તો પ્રત્યેકને કેટલી નોટબુકો મળશે ?

ભાજક)

ભાગાકાર

ભાજ્ય

કેટલા આપ્યા

બાકી (શેષ)

૨) અક્ષતા પાસે ૩૩ બિસ્કિટ છે તેના ૭ મિત્રોને સમાન ભાગે આપતા દરેકને કેટલા બિસ્કિટ મળશે ?

ભાજક)

ભાગાકાર

ભાજ્ય

કેટલા આપ્યા

બાકી (શેષ)

૩) ૩૭ રાજગરાના લાડુ ૬ મહિલાઓમાં સમાન ભાગે વહેચવા હોય, તો પ્રત્યેકને કેટલા લાડુ મળશે ?

૪) ૩૬ રૂપિયા દરેકને ૫ પ્રમાણે આપવાના હોય તો કેટલા વિદ્યાર્થીઓને આપી શકાશે ?

○ મગજ દોડાવ.

૧) મીનાબેનના વર્ગના બધા જ વિદ્યાર્થીઓએ બંને હાથથી સંદેશ ચાર્ટ પકડ્યો છે, તો કહે જોઈએ તેમના વર્ગમાં કેટલા વિદ્યાર્થી હશે ?

વર્ગમાંના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા =

○ પગની છાપ પરથી ઘેટાંની સંખ્યા લખ.

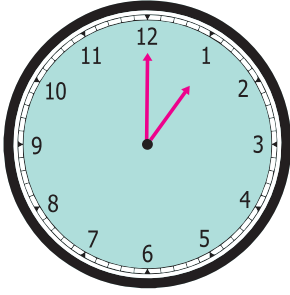

૧૪. સમયમાપન શીખીએ

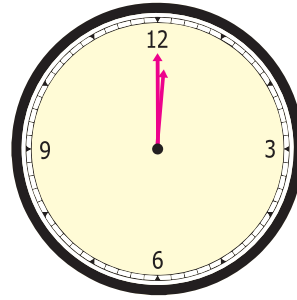
- નીચેની ઘડિયાળમાં કલાક કાંટો અને મિનિટ કાંટો દોર.

- મિનિટ કાંટો ૧૨ પરથી ૧ પર જતાં કેટલી મિનિટો થશે ?

- ૧૨ ઉપરથી કલાક કાંટો ફરીને ફરીથી ૧૨ પર આવે ત્યારે કેટલી મિનિટ થાય ?

- નીચેની ઘડિયાળોમાં દેખાતો સમય લખ.

ઘડિયાળ	સમય
	.....
	.....
	.....

- નીચેના સમય ઘડિયાળમાં દર્શાવ.

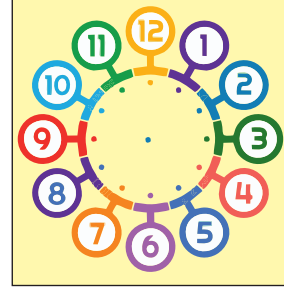
૧૨ વાગીને ૧૫ મિનિટ

૩ વાગીને ૪૫ મિનિટ

૪ વાગીને ૩૦ મિનિટ

- નીચેની ક્રિયા કરવા માટે અંદાજે કેટલો સમય લાગશે ?

ક્રિયા	અર્ધો લીટર દૂધ ગરમ કરવા.	૨ રોટલી બનાવવા.	ફૂલોનો હાર તૈયાર કરવા.
સમય			

- તક્તો પૂર્ણ કર.

કામ	સમય	સમય દર્શાવ
સવારે ઉઠવું.	૬ વાગીને ૪૫ મિનિટ	
નહાવું.	.....	
નાસ્તો કરવો.	.....	
શાળામાં જવું.	.....	
શાળામાંથી ઘરે જવું.	.....	

૧૫. દિનદર્શિકાનો ઉપયોગ કરીએ

- દિનદર્શિકાનું નિરીક્ષણ કર અને આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખ.

નવેમ્બર ૨૦૨૧	આસો/કારતક ૧૯૪૩				૧૧
રવિ		૭	બાલદિન ૧૪	૨૧	૨૮
સોમ	૧	૮	૧૫	૨૨	૨૯
મંગલ	૨	૯	૧૬	૨૩	૩૦
બુધ	૩	૧૦	૧૭	૨૪	
ગુરુ	લક્ષ્મીપૂજન ૪	૧૧	૧૮	૨૫	
શુક્ર	દિવાળી ૫	૧૨	ગુરુનાનક જયંતિ ૧૯	૨૬	
શનિ	૬	૧૩	૨૦	૨૭	

- ૧) નવેમ્બર મહિનામા કેટલા દિવસ છે?

- ૨) સોમવાર કેટલી વખત આવે છે ?

- ૩) બીજા શનિવારે કઈ તારીખ છે ?

- ૪) બાલદિન કયા વારે આવે છે ?

- ૫) ગુરુનાનક જયંતિ કઈ તારીખે આવી છે ?

- દિનદર્શિકાનો ઉપયોગ કરીને પ્રશ્નોના જવાબ લખ.

- ૧) આજે ૬ તારીખે સોમવાર છે, તો આવતો સોમવાર કઈ તારીખે આવશે ?

- ૨) ૨૭ તારીખે રવિવાર છે, તો તેના આગળનો રવિવાર કઈ તારીખે આવશે?

- ૩) આજે ૮ તારીખે શુક્રવાર છે, તો જાન્યુઆરી મહિનાનો છેલ્લો વાર કયો આવશે ?

- ૪) એપ્રિલ મહિનાનો છેલ્લો દિવસ મંગળવાર છે, તો તેની તરતનો મંગળવાર કઈ તારીખે આવશે ?

- ૫) ૨૦૨૨ ના વર્ષના ફેબ્રુઆરી મહિનાનો પહેલો દિવસ મંગળવાર છે, તો છેલ્લો દિવસ કયો હશે ?

- તકતો પૂર્ણ કર.

નામ	જન્મતારીખ	આજની ઉંમર (પૂર્ણ વર્ષ)
સારિકા	૦૨.૦૭.૨૦૦૪	
જહોન	૧૮.૧૧.૨૦૦૪	
રમેશ	૦૨.૦૨.૨૦૦૫	
સાનિયા	૦૩.૦૩.૨૦૦૩	
પ્રેમસિંહ	૦૭.૦૮.૨૦૧૦	

- આ વર્ષે ૨૬ ડિસેમ્બરના પ્રિતમના દાદાનું જન્મશતાબ્દિ વર્ષ ઉજવાશે, તો પ્રિતમના દાદાની જન્મ તારીખ કઈ હશે ?

- જુઈની જન્મતારીખ ૨૮-૦૨-૨૦૨૦ છે. તો તેનો જન્મદિવસ ક્યારે આવશે ?

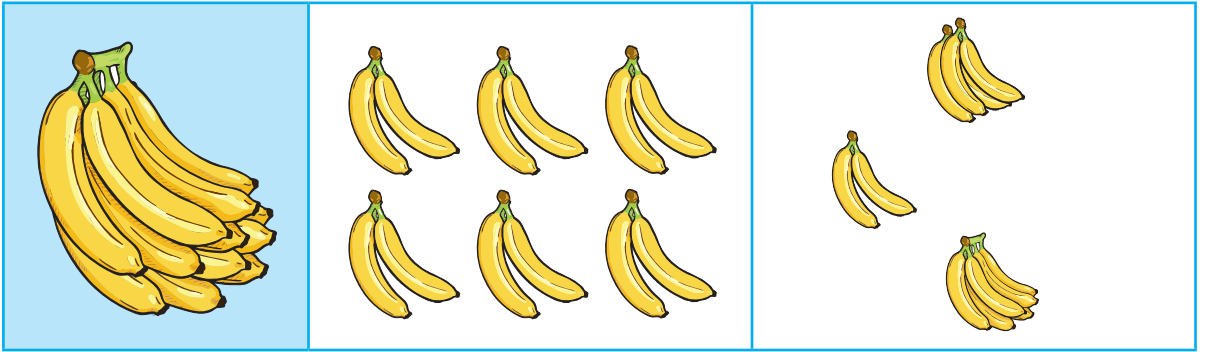
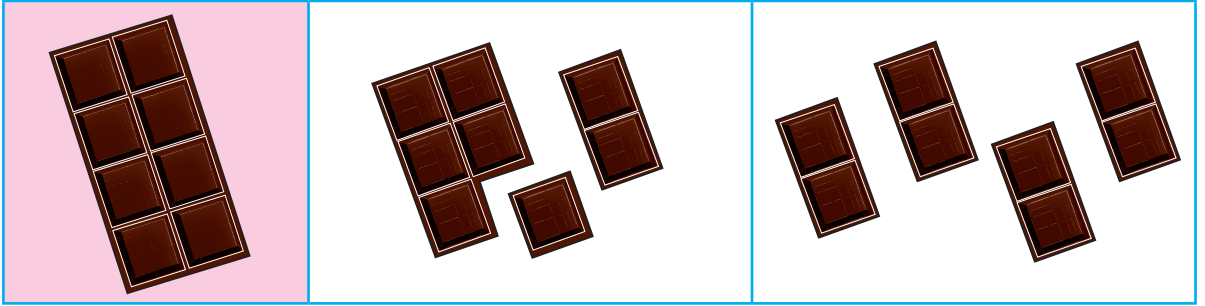
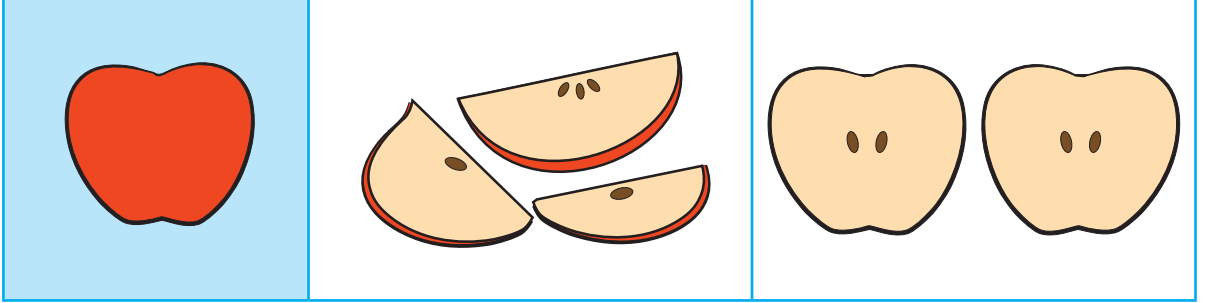
- તકતો પૂર્ણ કર.

વાર	ગઈ કાલની તારીખ	આજની તારીખ	આવતી કાલની તારીખ
રવિવાર		૨૧	
બુધવાર		૧૭	
શનિવાર		૨૦	
સોમવાર		૮	
ગુરુવાર		૨૬	

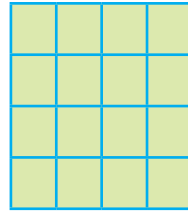
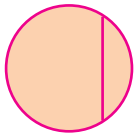

૧૬. અપૂર્ણાંક સાથે દોસ્તી

- નીચે આપેલા પદાર્થના સમાન ભાગ હોય તેવા ગટને ગાળે કર.

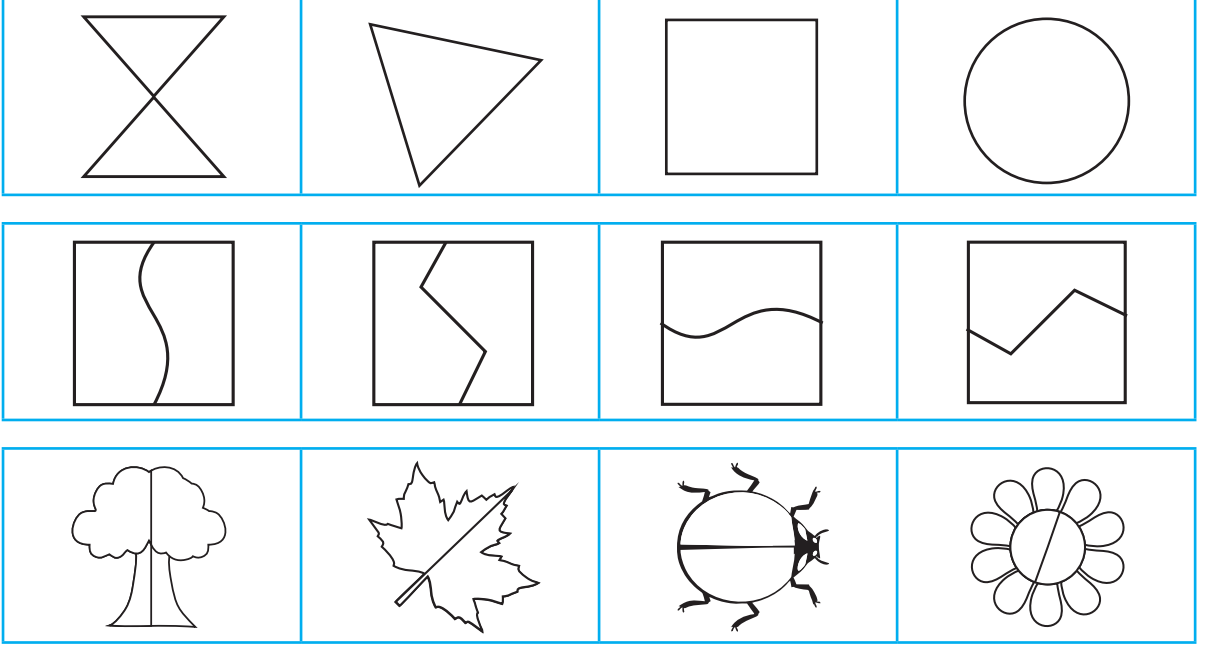

- સમાન ભાગ હોય તેવા ચિત્ર નીચે ✓ આવી નિશાની કર. ન હોય તો ✗ આવી નિશાની કર.

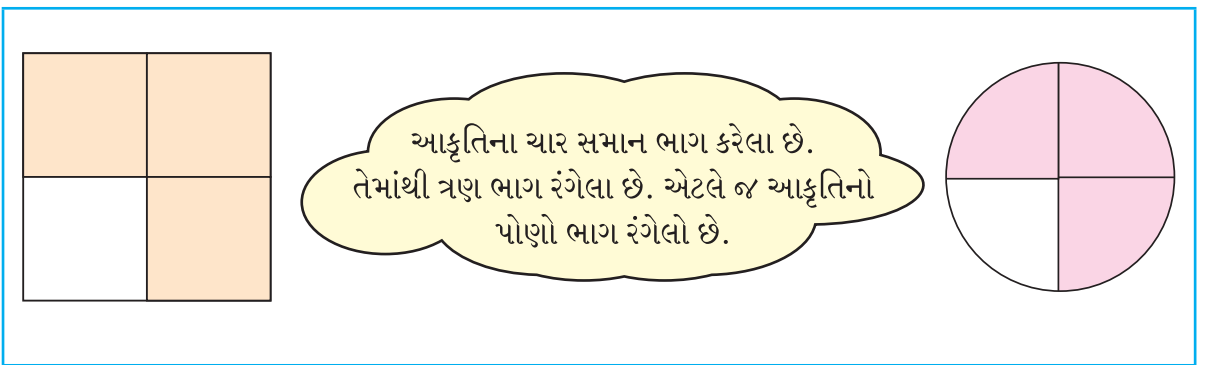
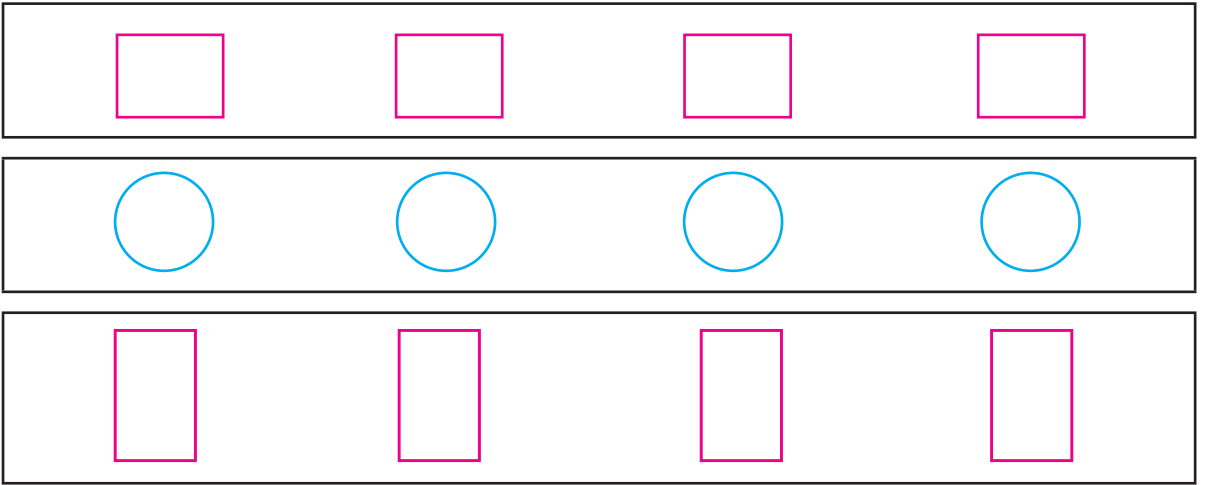

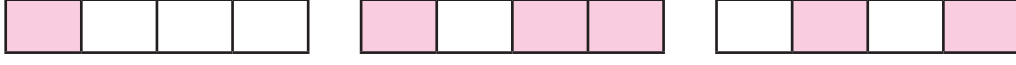
○ નીચેની બધી જ આકૃતિઓના અર્ધા ભાગ રંગ.

○ નીચેની પ્રત્યેક આકૃતિને બુદ્ધિબુદ્ધિ પદ્ધતિથી સમાન ભાગ કરીને તેનો પા ભાગ રંગ.

- નીચેની આકૃતિમાં રંગેલો ભાગ કેટલો તે લખ.

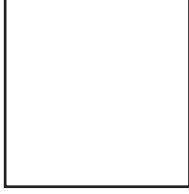

પા ભાગ

.....

.....

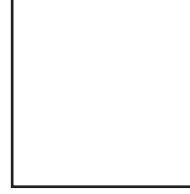
- નીચેના આકારનો સૂચના પ્રમાણે ભાગ રંગ.

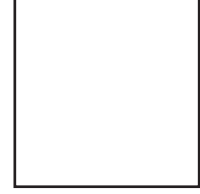
પૂર્ણ ભાગ રંગ

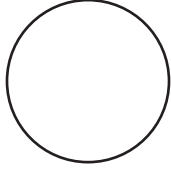
અર્ધો ભાગ રંગ

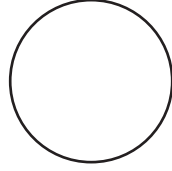
પા ભાગ રંગ

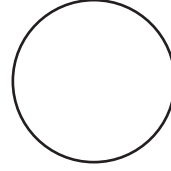
પોણો ભાગ રંગ

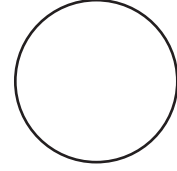
પૂર્ણ ભાગ રંગ

અર્ધો ભાગ રંગ

પા ભાગ રંગ

પોણો ભાગ રંગ

- ઓળખો હું કોણ ?

૧) હું અર્ધાનો અર્ધો ભાગ છું.

.....

૨) હું એક પૂર્ણ ભાગ કરતાં પા ભાગ ઓછો છું.

.....

૩) હું બે પા ભાગ મળીને તૈયાર થાઉં છું.

.....

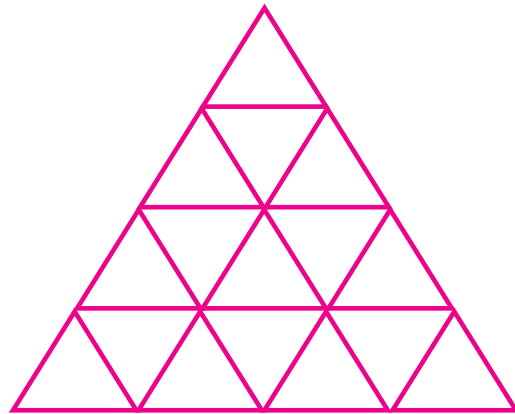
૪) હું અર્ધો અને પા ભાગ મળીને તૈયાર થાઉં છું.

.....

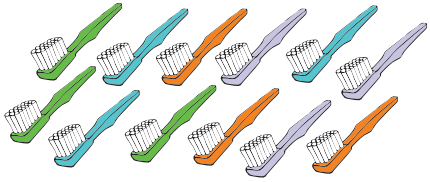
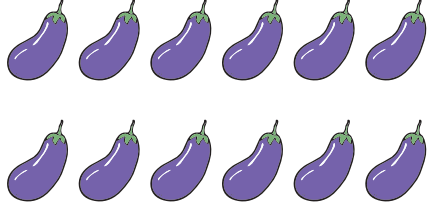

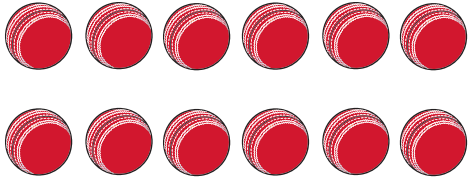
૫) હું ત્રણ પા ભાગ મળીને તૈયાર થાઉં છું.

.....

- આપેલા ત્રિકોણનો અર્ધો ભાગ રંગ.

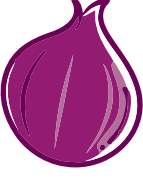

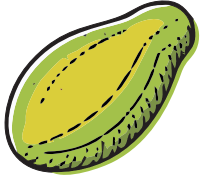

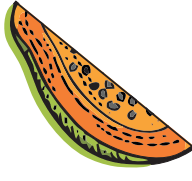

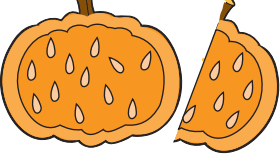
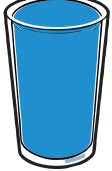

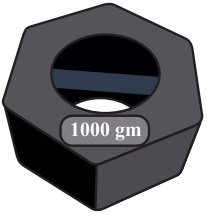
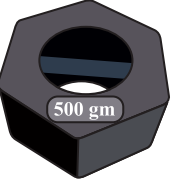
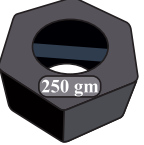
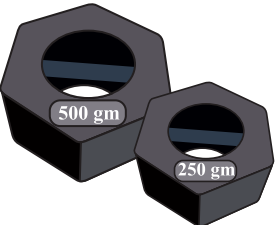

○ ઉકેલ.

	અર્ધોભાગ	પા ભાગ	પોણો ભાગ
	..... કેળાં	૩ કેળાં	૯ કેળાં
	૪ બાટલીઓ	..... બાટલીઓ	૬ બાટલીઓ
	૬ ટૂથ બ્રશ	..... ટૂથ બ્રશ	..... ટૂથ બ્રશ
	..... રીંગણ	..... રીંગણ	૯ રીંગણ
	૪ પેન	..... પેન	..... પેન
	..... ઢડા	૩ ઢડા	..... ઢડા

○ નિરીક્ષણ કર.

પૂર્ણ	અર્ધો	પા	પોણો
			
			
			
			
			

○ નીચેના ઉદાહરણો ઉકેલ.

૧) પ્રાચીની ઉંમર ૬ વર્ષ છે. અથર્વની ઉંમર તેનાથી અર્ધી છે, તો અથર્વની ઉંમર કેટલા વર્ષ હશે?

.....

૨) સુનિતા પાસે ૨૪ ચોકલેટ્સ હતી. તેમાંથી તેણે પા ભાગની હેમલતાને આપી. હવે તેની પાસે કેટલી ચોકલેટ્સ હશે ?

.....

૩) જાવેદે ૧૦૦ મીટર દોડની હરીફાઈમાં પોણો ભાગનું અંતર કાપ્યું છે. હજુ કેટલું અંતર કાપે ત્યારે હરીફાઈ પૂર્ણ થશે ?

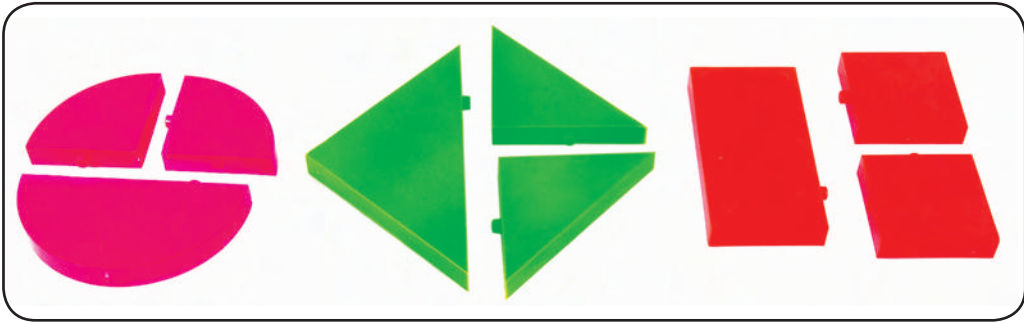
.....

૪) નીતાએ પોણો કલાક અભ્યાસ કર્યો એટલે કે તેણે કેટલી મિનિટ અભ્યાસ કર્યો ?

.....

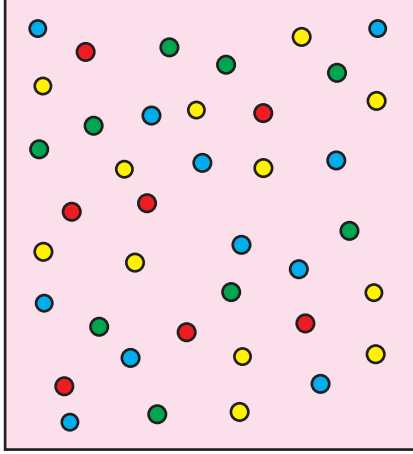

○ ગણિતપેટીના નીચેના સાહિત્યનો ઉપયોગ કરીને અપૂર્ણાંકનો અભ્યાસ કર.

૧૭. માહિતીનું વ્યવસ્થાપન કરીએ

- શ્રાવણીની રંગીન ચાંદલાની ડબ્બી નીચે પડી, આપેલા રંગના ખાલી પાકિટ પર તે રંગના ચાંદલા દોર.

કુલ ચાંદલાની સંખ્યા =

કુલ ચાંદલાની સંખ્યા =

કુલ ચાંદલાની સંખ્યા =

કુલ ચાંદલાની સંખ્યા =

- નેહાએ તેના મિત્ર-સખીઓને તેમની પેન્સિલનો રંગ કયો ? પ્રશ્ન પૂછીને માહિતી લખી. આ માહિતીના આધારે તકતો પૂર્ણ કરવામાં મદદ કર.

રાહુલ

અમિના

જ્યોતિ

શિવાની

આર્યા

કિશોર

મંગલ

જહોન

સમીર

સાયરા

વેદિકા

કોમલ

દીપુ

તન્મય

વેદાંત

પેન્સિલનો રંગ	મિત્ર-સખીનું નામ	કુલ મિત્ર-સખી
કાળો	રાહુલ, શિવાની, આર્યા, જહોન સાયરા, વેદિકા, વેદાંત	૭
લાલ	....	
વાદળી	....	

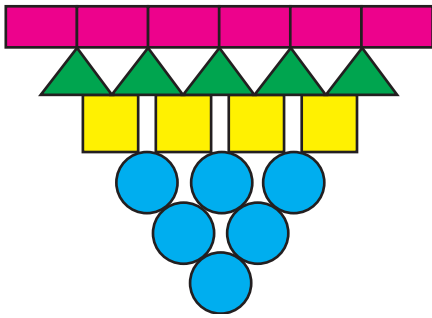
○ તારા રસોડામાંની વસ્તુની સંખ્યા ગણ અને કોઠો પૂર.

વાસણના નામ	વાસણની સંખ્યા
	
	
	
	
	

- ૧) ડબાની સંખ્યા કેટલી ? .....
- ૨) સૌથી વધારે સંખ્યા શેની છે ? .....
- ૩) સૌથી ઓછી સંખ્યા શેની છે? .....
- ૪) ગ્લાસ અને વાડકીઓમાં શેની સંખ્યા વધારે છે? .....
- ૫) વાડકી અને ડબાની સંખ્યા લખીને તેના કરતાં મોટા, તેના કરતાં નાના, બરાબર માંથી યોગ્ય ચિહ્ન વાપર.
($<$, $>$, $=$)
.....
.....
.....
- ૬) બધા જ વાસણોની કુલ સંખ્યા ? .....

○ ગણિત પેટીમાંના ભૌમિતિક આકારની રચના અદ્વિતીએ નીચે પ્રમાણે કરી.

આ રચના કરવા માટે અદ્વિતીએ ક્યા-ક્યા આકારનો કેટલી વખત ઉપયોગ કર્યો છે?

આકાર	સંખ્યા
	
	
	
	

- ૧) વાદળી રંગવાળો આકાર ક્યો છે ?
- ૨) કુલ કેટલા પ્રકારના ભૌમિતિક આકાર વાપર્યા છે ?
- ૩) સૌથી ઓછો ક્યો આકાર વાપર્યો છે ?
- ૪) ચોરસની સંખ્યા કરતાં ત્રિકોણની સંખ્યા કેટલી વધારે છે?
- ૫) ક્યા આકારોની સંખ્યા સરખી છે ?

<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>

- રીસેસમાં જુદી જુદી રમત રમનારાં વિદ્યાર્થીઓની માહિતી તકતામાં તાળાની નિશાની રૂપે દર્શાવી છે. તેના આધારે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપ.

રમતનું નામ	તાળાની નિશાની	રમનારાંઓની સંખ્યા
કેરમ		
ચેસ		
દોરડાં કૂદવા		
ક્રિકેટ		
લંગડી		
લપાછૂપી		

- 1) ચેસ રમનારાં વિદ્યાર્થી કેટલા ?
- 2) લપાછૂપી રમનારાં વિદ્યાર્થી કેટલા ?
- 3) કઈ રમત રમનારાં વિદ્યાર્થી સૌથી વધારે છે ?
- 4) કેરમ રમનારાં વિદ્યાર્થીઓ કરતાં લંગડી રમનારાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી વધારે છે ?

- ચિત્રના આધારે તકતો પૂર્ણ કર.

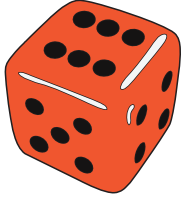
નોટો					
તાળાની નિશાની					
સંખ્યા					
કુલ રૂપિયા					

- અવનીએ તેના વર્ગના વિદ્યાર્થીઓને ભાવતાં ફળની માહિતી ભેગી કરી છે તે માહિતી નીચેના તકતામાં તાળાની નિશાની વાપરીને દર્શાવી છે. તેના આધારે નીચેનો તકતો પૂર્ણ કર અને પ્રશ્નના ઉત્તર આપ.

ફળ	તાળાની નિશાની	વિદ્યાર્થી સંખ્યા
કેરી		
સંતરા		
ચીકુ		
સફરજન		
દ્રાક્ષ		

- ૧) કુલ કેટલા વિદ્યાર્થીઓની માહિતી અવનીએ ભેગી કરી?
- ૨) વિદ્યાર્થીઓને સૌથી વધુ ગમતું ફળ કયું?
- ૩) સંતરા અને દ્રાક્ષ ગમતી હોય તેવા વિદ્યાર્થી કેટલા?

- આલિશાને લુડો રમતી વખતે પ્રત્યેક સમયે પાસો નાંખતા કયા અંક પડ્યા તે નીચે પ્રમાણે લખ્યા છે. આ માહિતી તાળાની નિશાની દ્વારા કેવી રીતે લખાશે તે માટે મદદ કર.

૧	૫	૩	૪	૨	૫	૫	૩	૬
૧	૬	૪	૨	૬	૧	૧	૩	૬
૫	૪	૫	૨	૩	૧	૬	૪	૨
૨	૧	૫	૩	૫	૩	૧	૫	૩

અંક	તાળાની નિશાની	સંખ્યા

○ રમતના સાહિત્યનું નિરીક્ષણ કરીને કોઠો પૂર્ણ કર.

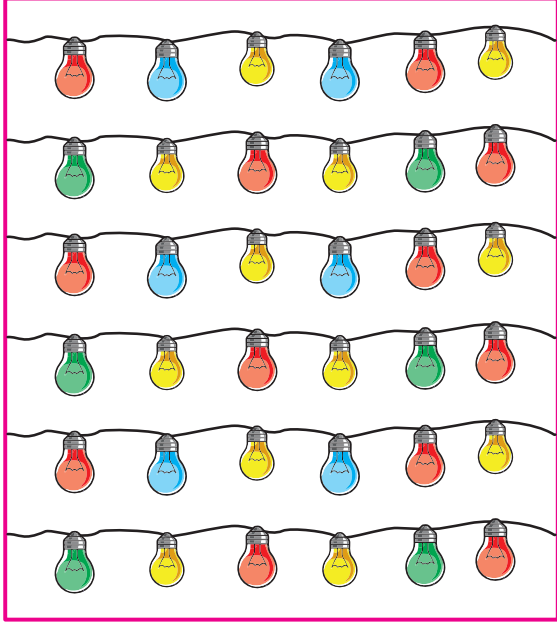

રમતનું સાહિત્ય	બેસ બોલ બેટ	બેડમિંટન રેકેટ	ક્રિકેટ બેટ	ફૂટ બોલ	વ્હોલી બોલ	બેસ બોલ	ક્રિકેટ બોલ	ટેનિસ બોલ	શટલ કોક
									
તાળાની નિશાની									
કુલ સંખ્યા									

આ પ્રમાણે તકતામાં માહિતી ભર્યા પછી તેના આધારે વિવિધ પ્રશ્ન તૈયાર કર.

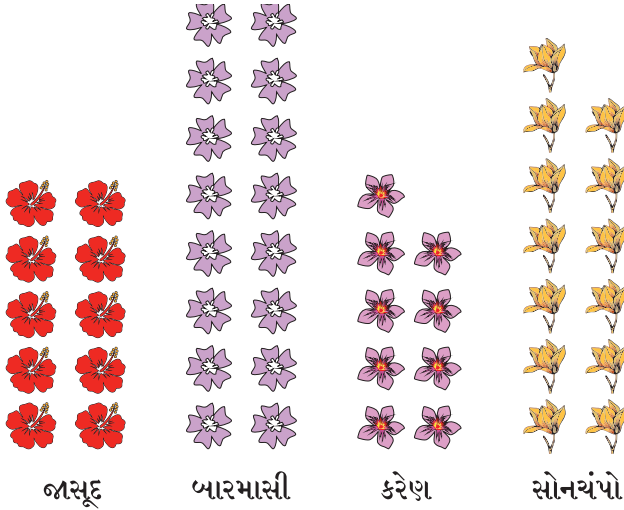
- ૧) ફૂટબોલની કુલ સંખ્યા કેટલી ?
- ૨) .....
- ૩) .....
- ૪) .....
- ૫) .....
- ૬) .....

- જન્મદિવસની ઉજવણી માટે લાઈટની માળાઓ લગાવેલી છે તેમાંના બલ્બ જોઈને નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખ.

- ૧) બધી માળાઓમાં લાલ રંગના કેટલા બલ્બ છે?
- ૨) નીચેનામાંથી કયા રંગના બલ્બ ઓછા છે ?
(લાલ/ લીલા)
- ૩) કયા કયા રંગના બલ્બની સંખ્યા સરખી છે?
.....
- ૪) વાદળી રંગના બલ્બ કરતાં પીળા રંગના બલ્બ કેટલા વધારે છે ?
- ૫) બલ્બ ગણ અને તે રંગની સામે બલ્બની સંખ્યા લખ.
લાલ વાદળી લીલો

- રમાએ કેટલાક ફૂલો ભેગાં કર્યાં. ભેગાં કરેલા ફૂલોની માહિતી ચિત્રરૂપમાં ગોઠવી છે. તેના આધારે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપ.

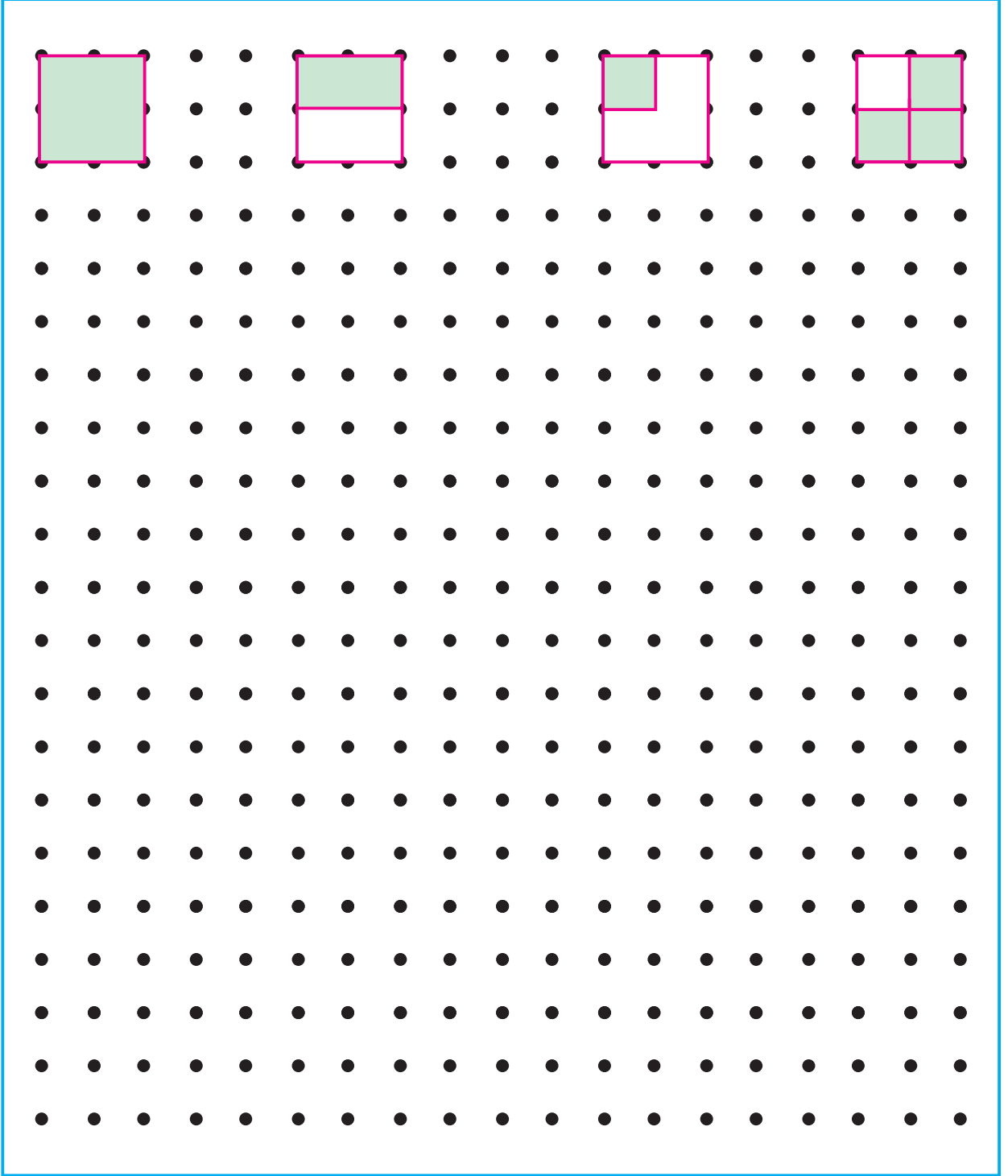
- ૩) રમાએ કેટલા પ્રકારના ફૂલો ભેગાં કર્યાં છે ?
- ૪) સૌથી વધારે સંખ્યાવાળા ફૂલો કયાં ?
- ૫) કરેણના ફૂલો સોનચંપાના ફૂલો કરતાં કેટલાં ઓછા છે ?

- ૧) રમાએ સોનચંપાના કેટલા ફૂલો ભેગાં કર્યાં છે ?
- ૨) જાસૂદના ફૂલો કરેણના ફૂલો કરતાં કેટલાં વધારે છે ?

○ પૂર્ણ, અર્ધો, પા, પોણો ભાગ દર્શાવતા જુદા જુદા આકાર કાગળ પર દર્શાવ.

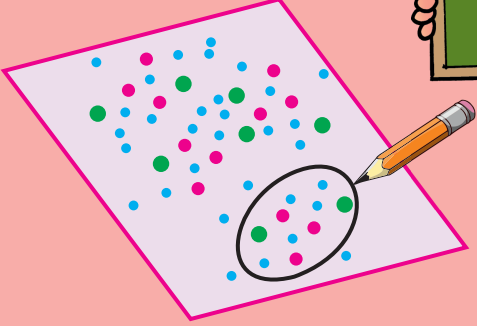
શ્રેયનામાવલી

કાર્યપુસ્તિકા : ધોરણ - ત્રીજું : વિકસન, લેખન નિર્મિતી સહભાગ

અ.ક્ર.	નામ	પદ	કાર્યાલય
૧.	અનુપમા તાવશીકર	વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, સિંધુદુર્ગ
૨.	ડૉ. પ્રભાકર ક્ષીરસાગર	વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, પુણે
૩.	વિજય ગાયકવાડ	વરિષ્ઠ અધિવ્યાખ્યાતા	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ફલટણ, સાતારા
૪.	સંભવકુમાર ખાડે	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, અમરાવતી
૫.	ડૉ. ચંદ્રકાંત સાળુંખે	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, જળગાવ
૬.	શિવાજી ઠાકુર	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ધુલે
૭.	નિલોફર પટેલ	અધિવ્યાખ્યાતા	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ભંડારા
૮.	ચંદન કુલકર્ણી	પ્ર. ગુટશિક્ષણ અધિકારી	પંચાયત સમિતી, અંબાજેગાઈ, જિ. બીડ
૯.	સુવર્ણા દેશપાંડે	સહશિક્ષિકા	ન્યૂ ઇંગ્લિશ સ્કૂલ, સાતારા
૧૦.	પ્રદીપ પાલવે	ઉપશિક્ષક	લક્ષ્મીબાઈ ભાગિરાવ પાટીલ માધ્યમિક વિદ્યાલય, અહમદનગર
૧૧.	બાલાજી જખડે	વિષય સહાયક	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, હિંગોલી
૧૨.	સનિતા લહાને	વિષય સહાયક	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, અમરાવતી
૧૩.	સુચરિતા કાળે	વિષય સહાયક	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ગડચિરોલી
૧૪.	અમોલ બલ્લાવાર	વિષય સહાયક	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, ચંદ્રપુર
૧૫.	મનીષ દિવેકર	વિષય સહાયક	જિલા શિક્ષણ અને પ્રશિક્ષણ સંસ્થા, અમરાવતી
૧૬.	પ્રભાકર કાકડે	મુખ્યાધ્યાપક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, ગાડેજળગાવ, તા.જિ. ઔરંગાબાદ
૧૭.	ડૉ. અરિવિન કિનારકર	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, તા. રામટેક, જિ. નાગપુર
૧૮.	સંદીપ રાણીત	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, હાતણી, તા. ચિખલી, જિ. બુલઢાણા
૧૯.	વૈભવ શિંદે	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, નાયલોંઢી, તા. પેઠ, જિ. નાસિક
૨૦.	સારિકા વંજરી	ઉપશિક્ષિકા	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, ધુમાળદેવકર વસતી, તા. મુળશી, જિ. પુણે
૨૧.	ઈંદૂ ડગરે	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, કમલ ભાજરપેઠ નં. ૧, તા. કણકવલી, જિ. સિંધુદુર્ગ
૨૨.	સંધ્યા સોંડે	ઉપશિક્ષિકા	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, વડરાઈ, તા.જિ. પાલઘર
૨૩.	વાલ્મિકિ ચવ્હાણ	પદવીધર શિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, ગંગામહાળુંગી, તા.જિ. નાસિક
૨૪.	તારિશ અત્તાર	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, ખારશિંગ, તા. કવંઠે મહાકાળ, જિ. સાંગલી
૨૫.	મદન વાઘચૌરે	ઉપશિક્ષક	જિ.પ.પ્રાથ.વિદ્યાલય, પળહાટની વાડી, તા. જિ. ઔરંગાબાદ
૨૬.	તરુબેન પોપટ	સેવાનિવૃત્ત મુખ્યાધ્યાપિકા	પુણે
૨૭.	વર્ષા શાહ	સહશિક્ષિકા	સંઘવી કે.મ.હાઈસ્કૂલ, પુણે
૨૮.	કોમલ પટેલ	સહશિક્ષિકા	સંઘવી કે.મ.હાઈસ્કૂલ, પુણે

શિક્ષકોમાટે સૂચના : (૧) વિદ્યાર્થીઓને સ્વયં-અધ્યયનની ટેવ અને અધ્યયન નિષ્પત્તી અનુસાર પ્રગતિ કરવાની તક મળે એ હેતુથી આ કાર્યપુસ્તિકા તૈયાર કરવામાં આવી છે. (૨) પાઠ્યપુસ્તકમાંનો આશય અથવા પાઠ્યાંશ શીખી લીધા પછી વિદ્યાર્થી નિયમિતપણે કાર્યપુસ્તિકામાંની કૃતિપૂર્ણ કરે એવી અપેક્ષા છે. (૩) આ કાર્યપુસ્તિકા આકર્ષક કરવા માટે ભરપૂર ચિત્રોનો, જરૂર જણાય ત્યાં સુબક આકૃતિઓને અને તકતાઓ તેમ જ કાર્યપુસ્તિકામાંની કૃતિઓમાં રંજકતા લાવવા ગણિતીય કોયડાનો સમાવેશ કર્યો છે. (૪) કાર્યપુસ્તિકામાંની દરેક કૃતિ વિશિષ્ટ અધ્યયન નિષ્પત્તી પર આધારિત હોવાથી શિક્ષકોએ અધ્યયન પ્રક્રિયાના અંતિમ ટપ્પા પર ભાર ન મૂકતાં દરેક વિદ્યાર્થી અપેક્ષિત ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરી શકે તે તરફ ધ્યાન આપવું. (૫) શૈક્ષણિક વર્ષમાં દરેક વિદ્યાર્થી કાર્યપુસ્તિકામાંની કૃતિ પૂર્ણ કરે તે માટે શિક્ષકોએ સ્થાનિક પરિસ્થિતિનુરૂપ નિયોજન કરવું. (૬) કાર્યપુસ્તિકામાં ઘણી જગ્યાએ કૃતિની શરૂઆતમાં નમૂનાના દાખલા કે કૃતિ કરીને દર્શાવ્યા છે; જેનો ઉપયોગ કરી વિદ્યાર્થી આગળની કૃતિ સ્વપ્રયત્નથી પૂર્ણ કરશે. (૭) શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાતનુસાર વૈયક્તિક અથવા જૂથમાં માર્ગદર્શન કરવું. (૮) ગણિતીક સંકલ્પના વિદ્યાર્થીઓમાં સંક્રમિત કરતી વખતે સ્થાનિક પરિસરમાંથી તે સંકલ્પનાઓ વિદ્યાર્થી શીખી શકે એવી તક નિર્માણ કરવાનો શિક્ષકોએ પ્રયત્ન કરવો તેમ જ એવી તક શોધવા માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન આપવું અથવા પ્રવૃત્ત કરવા. (૯) વિદ્યાર્થીઓનું મૂલ્યાંકન કરવું - એ આ કાર્યપુસ્તિકાનો એકમેવ ઉદ્દેશ્ય નથી. પણ ગણિતનો ડર (ભય) દૂર કરીને ગણિતનો આનંદ લેવા માટે શીખવવું એ છે. (૧૦) દરેક બાળક ગણિત શીખી શકે છે એવો વિશ્વાસ મનમાં રાખી શિક્ષકોએ દરેક વિદ્યાર્થીને આ કાર્યપુસ્તિકાની મદદથી અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સહભાગી કરી લેવા.

ચાલો સંખ્યાથી
રમીએ.

૧૦૦

૧૦

૧

